

Foto: PolFoto

Kan Pallesen være rektor

- og medlem af AP Møllers bestyrelse på samme tid

Kan DTU-rector Lars Pallesen være rektor for Danmarks største teknik-universitet, som skal fremme offentlige interesser i energiforskning samtidig med, at han er medlem af bestyrelsen i landets største og mest magtfulde firma, hvis hovedindtægter stammer fra olie-indvinding og transport – og det samme firma af samme grund er kendt for ikke at investere i alternativ energiformer?

Det spørgsmålet er aktuelt efter at Pallesen i april blev valgt som medlem af bestyrelsen i AP Møller. Regeringens politisering af universiteternes ledelser får hermed en ny dimension, når universitetsrektorer direkte fedtes ind i private firmaers interesser.

Ikke uventet kalder den mest kendte AP Møller-vagthund, **Frank Aaen** (Enhedslisten), rektor Pallesen for inhabil: "Det er en håbløs interessekonflikt, som rektor Pallesen stiller sig i. På den ene side skal han lægge kursen for landets største olievirksomhed – og CO2-forurenere – og har som bestyrelsesmedlem pligt til at få det største afkast til aktionærene. På den anden side skal han være rektor for en offentlig forsknings-institution, som skal være førende i at forske i vedvarende energi og altså medvirke til udfasning af olie. Hvordan kan en offentlig institution have en leder med to så modstridende kasketter".

Bestyrelsesformanden smag røret på

DTUs bestyrelsesformand Mogens Bundgaard-Nielsen ser derimod ikke noget kasketproblem, da FORSKER-

forum spurgte ham, *om Pallesen skal repræsentere sig selv eller offentlighedens interesser, når han agerer i AP Møllers bestyrelse?*

"Ved du noget om bestyrelsesarbejde? Når man vælges til en bestyrelse repræsenterer man selvfølgelig sig selv; man repræsenterer ikke interesser. Han er således ikke DTUs repræsentant i AP Møllers bestyrelse", svarer Mogens Bundgaard-Nielsen.

Men Pallesen må vel stå i et dilemma: *Hvordan skal han skelne mellem at pleje aktionærernes interesser i olie/gas-indtjening, og så forfølge DTUs opgaver i at tjene almenhedens interesser i billig og bæredygtig energi?*

"Det har jeg ingen kommentarer til. Jeg har ingen yderligere kommentarer. Tak fordi du ringede", lød svaret – hvorefter bestyrelsesformanden uden varsel smag røret på.

Bundgaard-Nielsen nåede således ikke at fortælle om Pallesens habilitet har været drøftet i bestyrelsen. Men det har den åbenbart ikke, for sagen er ikke omtalt i dagsorden eller referat fra bestyrelsens april-møde. Det er således bestyrelsesformanden, som egenhændigt har godkendt arrangement – der i øvrigt vil skaffe Pallesen en biindtægt på 500.000 kr. ud over rektorlønnen.

jØ

Se side 3

Prisstigninger truer realløn 4

Prisen på fødevarer og olie stiger drastisk og truer med at udhule den lønfremgang, som skulle ligge i overenskomstens 12,8 pct. lønstigning

KU mister 175 stillinger 6

- hvis der indføres en såkaldt 'resultatbaseret omfordelingsmodel' på forskningsbevillinger, fortæller FORSKERforums konsekvensberegninger på et ministerielt notat

4500 underskrifter mod Sander 8

Mere end hver tredje universitetslærer har skrevet under på protest mod universitetsloven m.m.

FERIE: Genopbyg din hjerne 11-13

Hold en lang sammenhængende ferie, anbefaler psykolog. Men arbejdsnarkomaner har et problem

RUCs nye formand 16

Christian S. Nissen: 'RUC eksistensberettigelse er at være anderledes. INTERVIEW

Coaching som ledelsesredskab 18

- skal ikke bare være et lommepepsykologisk greb fra ledelsens side. Medarbejderne skal kunne se fordelene. INTERVIEW

Modvidenskab 21-23

Den amerikanske videnskabsjournalist Chris Mooney har lavet et katalog over forskellige typer politisk misbrug af forskning: Undertrykkelse, redigering, slytning, tvivlsforhaling ... ESSAY

FAOS: Uvederhæftig journalistik 24

Svar: Nej, FAOS-forskerne smykkede sig med lånte fjer i 1998-2005, da de kaldte sig "forskningslektor", uden opslag og bedømmelse

Skal humaniora beskyttes 28

- mod ubehagelige omgivelser? LÆSERBREV & SVAR

'Enkeltstående fejlekspedition 30

- lyder en ministeriel bortforklaring på, at FORSKERforum måtte vente 17 måneder på at få aktindsigt i høringsvar fra januar 2007. Pinligt for ministeriet, konstaterer Marianne Jelved

Medlemsblad for DM's universitets-ansatte (ULA), DM's forskningsinstitutions ansatte, DJØF's undervisnings- og forsknings-ansatte (under Overenskomstforeningen), samt JAs, DFs og DDDs undervisnings- og forskningsansatte.

Bladets leder udtrykker fælles holdninger. Øvrige artikler i bladet er ikke nødvendigvis i overensstemmelse med afdelingernes synspunkter. Eftertryk er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Redaktion:

Lektor Leif Søndergaard, DM I
Lektor Mogens Ove Madsen, DJØF
Seniorforsker Niels Erik Poulsen,
DM1-sektorforskning
Lektor Lars Kamp Nielsen,
PharmaDanmark
Seniorrådgiver Kirsten Pilegaard,
Dyrlægeforeningen
(ansvarshav. for dette nummer)
Anders Correll, JA

Journalist Mette Engell Friis
Red. leder Jørgen Øllgaard
(Joe@dm.dk)

Redaktionens adresse:

FORSKERforum
Nimbusparken 16
2000 Frederiksberg

Telefon: 38 15 66 33
Fax: 38 15 66 32

FORSKERforum

udkommer 9 gange om året.
Bladet udkommer den første uge
i hver måned.

Næste deadline:

18. august 2008

Se de seneste nyheder på
www.forskerforum.dk

Øvrige adresser:

DM
Nimbusparken 16
2000 Frederiksberg
Tlf. 38 15 66 00

DJØF
Gothersgade 133
PB 2126
1015 Kbh. K
Tlf. 33 95 97 00

PharmaDanmark
Rygaards Allé 1
2900 Hellerup
Tlf. 39 46 36 00

JA – Jordbrugsakademikerne
Emdrupvej 28A
2100 København Ø
Tlf. 38 71 08 88

Dyrlægeforeningen
Emdrupvej 28A
2100 København Ø
Tlf. 38 71 08 88

Oplag: 7.500

Grafisk Produktion:

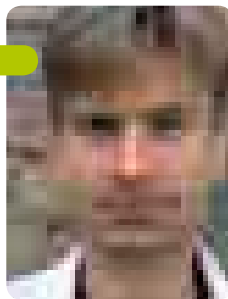
Poul Rømer Design
Tlf. 44 53 05 51

Tryk:
Datagraf

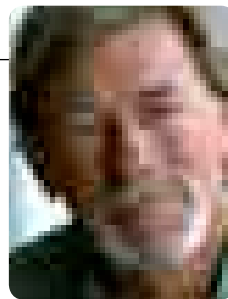
Foto: Søren Hartvig
(hvor ikke andre er anført)

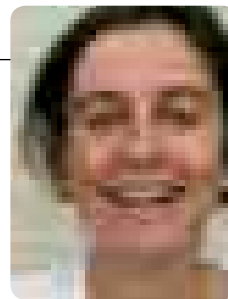
LEDER

Af Anders Correll, JA

Lars Kamp Nielsen, DF

Kirsten Pilegaard, DDD

En attraktiv arbejdsplads?

To ud af tre universitetsansatte medlemmer hos IDA opfatter universitetet som en stresset arbejdsplads. Halvdelen vil ikke anbefale universitetet som arbejdsplads for andre. Hver anden mener ikke, at det er muligt at tiltrække kvalificerede forskerkolleger med de nuværende forhold. Halvdelen er utilfreds med lønnen og 40 procent er utilfreds med ledelsen.

En fjerdedel af forskerne forventer at søge væk fra universitetet inden for det næste år. Derimod er 89% tilfreds med de faglige udfordringer (ifølge IDA-medlemsundersøgelse, FORSKERforum 213).

Jens Oddershede, formanden for Rektorkollegiet, udtalte i den forbindelse: "Vi skal gøre noget ved lønnen, så der bliver mindre forskel på universitet og private, men grundlæggende er lønnen ikke en parameter, vi kan konkurrere på."

Til gengæld fremhæver han specielt forskningsfriheden: Friheden til at vælge hvad man vil forske i og hvilken metode man vil benytte som et område, som skal fastholdes, og som universitetet skal profilere sig på for at tiltrække forskere."

Regeringen har næppe svaret på, hvordan en universitetskariere gøres mere attraktiv. Efter at de store ord var fremme i Globaliseringsrådet med udtrykket "universiteter i verdensklasse" er den i regeringsgrundlaget optaget af at få indført nye målinger af universiteterne og de ansatte. Fremover skal systematiske og sammenlignelige kursus- og universitetsvurderinger gøres åbent tilgængelige for de studerende på universitetets hjemmesider. Ligesom der skal udarbejdes en ny fordelingsmodel for tildeling af basismidler til universiteterne, hvor tildelingen skal baseres på resultater af mål for kvaliteten af forskning, uddannelse og vidensspredning.

I FORSKERforum 212 bragte et interview med en lektor, der havde taget orlov og overvejede sin fremtid efter en personlig nærgående kritik af undervisningen, udøvet af en studerende i tryk anonymitet. At undervisningsevalueringer bliver en gabestok og ikke et middel til, at underviseren kan forbedre sin undervisning, er ikke en anstændig behandling af de ansatte. Det kræver også fantasi at forestille sig, at sindrige målesystemer for at flytte basismidler mellem de enkelte universiteter, skulle være vejen til universiteter i verdensklasse.

Hvilke forestillinger magtfulde eksterne bestyrelsesmedlemmer gør sig om universitetet kan man få et indtryk af i interview'et (FORSKERforum 213)

med Erik Bonnerup – eks. KVL-bestyrelsesformand og KU-bestyrelsesmedlem – hvor han udtaler: "Jeg kan ikke anerkende, at universitetet er en helt anderledes institution end fx. Microsoft, hvor der også forskes, formidles og undervises. Jeg er lidt træt af, at universitet skulle være noget særligt eller noget mere sammensat. Man skal passe på ikke at føle sig overlegen."

Det er forstemmende, når folk med betydelig magt over universiteterne ikke kan se forskellen

Det er forstemmende, når folk med betydelig magt over universiteterne - politikere og eksterne bestyrelsesfolk - ikke kan se forskellen mellem en vidensinstitution og en gummistøvlefabrik. *Hvordan skulle de så forstå, hvad der skaber et kreativt forsknings- og undervisningsmiljø?*

IDA-undersøgelsen fortæller, at forbedres arbejdsbetingelserne ikke, så finder universitetsforskere andre steder at udfolde deres arbejdsiver. De er jo glade for arbejdets faglige indhold. I en tid med mangel på arbejdskraft skal universitetet konkurrere med andre om den akademiske arbejdskraft. Kan man forestille sig ledelsen af en veldrevet virksomhed, som ikke var optaget af at virke attraktiv for nuværende medarbejdere og når der skal rekrutteres nye. *Så hvad vil universitetets ledelse gøre for at forbedre arbejdsforholdene?*

De kunne få sat en stopper for de stadig mere detaljerede målinger, som tager tid fra universitetets egentlige opgaver og skjærme medarbejderne mod målinger med efterfølgende offentlig udhængning. De skal tænke *mindre Bonnerup'sk og mere Odderhede'sk...*

Universitetet skal profilere sig på forskningsfrihed. Den er sat under pres, når forskningsfinansieringen skal gives i øget konkurrence, og den strategiske forskning i høj grad er blevet lig med den forskning, som erhvervslivet ønsker. Tidligere kolleger, som har forladt universitetsforskningen til fordel for det private fremhæver to positive forskelle i det private favor: Anerkendelse af godt udført arbejde og at man slipper for at søge forskningsmidler. Den universitetsansatte kunne få den tanke, at hvis man alligevel skal arbejde på erhvervslivets projekter og det ikke er anderledes at være på universitetet end at være hos Microsoft, kunne man ligeså godt være i det private. De universitetsansatte, som ikke allerede har postet ansøgningen til nye job, venter derfor spændt på, hvad ledelsen har tænkt sig at gøre for at universitetet bliver en arbejdsplads, der er attraktiv i verdensklasse.

Råd til ny bil? Rektor Pallesen ramte forsiden af FORSKERforum i september 2004, da det blev afsløret, at han havde bevilget sig selv fri luksusbil, på trods af et ministerielt forbud mod et sådant arrangement. DTU måtte afvikle bilen med et tab på 368.490 kr. på to og et halvt år. Pallesen selv slap uden skrammer

Pallesens habilitetsproblem

- forhindrer ham ikke i at påtage sig jobs til en samlet årsløn på 2.250.000 mio. kr.

DTUs rektor Lars Pallesen blev i slutningen af april valgt ind AP Møllers bestyrelse. Men det forarger fremtrædende oppositionens energipolitiske ordførere. Pallesen står med et alvorligt habilitetsproblem: Hvordan kan han i AP Møllers bestyrelse arbejde for firmaets maksimale olieinteresser, samtids med, at han er rektor for en forskningsinstitution, som skal være førende i at forske i vedvarende energi, og skal medvirke til ud-fasning af olie?

"At sætte sig ind i en sådan bestyrelse med så specifikke interesser - som ofte er på tværs af de offentlige - er et helt forkert signal at give for en leder af en offentlig institution. Han står da i et dilemma: Hvem repræsenterer han egentlig? Skal han repræsentere de private aktionærer i AP Møllers bestyrelse? Eller de offentlige interesser i alternativ energi eller energibesparelser på DPU"; spørger SFs energiordfører **Anne-Grete Holmsgaard**, som i øvrigt er tidligere direktør på DTU.

Energiprofessor: DTUs energiplanlægningen

AP Møllers seneste 2007-regnskab fortalte om et overskud efter skat på 2,2 milliarder kroner, som især skyldtes store prisstigninger på olie, dvs. Nordsø-olien samt Mærsk-tankskibes transport af olie. AP Møllers interesser i alternative energiformer er meget begrænset, aktuelt til at forske i oliebesparelser på maskineri i tankskibe. Universitetet DTU skal derimod fremme samfundsinteresser i bæredygtige energikilder, og har fx på RISØ landets største alternative energiforskning i vindenergi, bioenergi o.lign.

"DTUs forskningsinteresser er energiteknik, mens man næsten ingenting har indenfor energi-planlægning, dvs. at der ikke er noget samspil til den offentlige energiplanlægning. Har man fx et professorat i offentlig energiplanlægning", spørger **Frede Hvulpund**, professor i energiplanlægning ved Aalborg Universitet. "Og en rektor er meget magtfuld, for han kan prioritere, hvilke fagområder der skal prioriteres - groft sagt om det skal være inden for olieudvinding el-

ler vedvarende energi. Det forekommer mig fuldstændig indlysende, at en rektor burde holde sig uafhængig af den slags interessekonflikter", siger han og tilføjer, at rektorlønnen i øvrigt er så høj, at rektor ikke behøver at gå ind i sådanne bestyrelser...

Annoncerer i DTU-avisen

Der er forbindelser mellem APM og DTU. AP Møller-fonden - som ikke er det samme som selskabet - har for nylig bevilget 100 mio. kr. til et supermikroskop til nanoforskning. DTU har også forskning i brændstofbesparelser i forbindelse med de motorer, som bruges i tankskibe, der er enormt energislugende og en kilde til stor CO2-udslip.

Og Maersk reklamerer såmænd også med en branding-annonce på bagsiden af DTU-avisen: 'Maersk technology & Science Programme'.

Anne Grete Holmsgaard: Almenhedens repræsentant?

Habilitetsreglerne siger som tommelfingerregel, at man skal undlade at påtage sig opgaver, hvis der er risiko for at der kan opstå mistanke om interessekonflikter.

Anne-Grete Holmsgaard: "Han skal det ene sted fremme private aktionærers interesser i at tjene penge på olie/gas. Det andet sted skal han repræsentere RISØ, landets

største forskningssted i alternative energiformer m.m. Når man er rektor for et offentligt universitet, bør man holde sig ude af den slags dilemmaer. Vi må jo være sikre på, at rektorer kan agere som almenhedens repræsentanter - uafhængigt af erhvervsinteresser, når han forhandler med eksterne interessenter, eller når han skal prioritere forskningsressourcer internt".

Pallesens årsløn: 2,2 mio. kr.

For almindelige mennesker ville jobbet som DTU-rektor formentlig optage al energi, men Pallesen er en alsidig mand. Ud over APM-bestyrelsesposten er han nemlig også bestyrelsesformand på Det Kongelige Teater.

Og Pallesen kommer ikke til at sulte. I APM er bestyrelseshonoraret 500.000 kr. På det kongelige er det 190.000. Og rektorlønnen er knap 1,5 mio. så han har en patchwork-årsløn på 2,2 mio. kr.

Som teaterformand er han i øvrigt i en anden interessekonflikt, som involverer AP Møller, idet AP Møller-fonden gerne vil bevilge 100 mio. kr. til en bro over Københavns Havn, hvis fonden kan bestemme, hvor den skal placeres. Det er en klar konflikt med Københavns Kommune, på samme måde som teatrets pression for at få en parkeringskælder ved Kongens Nytorv, men her er AP Møllers interesser ukendt.

Ville du lade dig vælge til AP Møllers bestyrelse?

Rektor **Finn Kjærdsdam**, Aalborg Universitet med et stort teknisk-videnskabeligt fakultet:

"Det kommer jo an på i hvor stort omfang det kan skabe konflikter med universitetets virksomhed. Det afgøres grundlæggende som en sag mellem rektor og bestyrelsen. Af universitetets bibeskæftigelsesregler fremgår, at hvis man træder ind i noget kommerciel virksomhed, så skal det godkendes, så der ikke er etiske konflikter eller det kan konkurrere med universitetets virksomhed eller det går ud over universitetets omdømme. Men jeg holder mig relativt meget tilbage fra sådan noget, jeg vil gerne stå uafhængigt som rektor".

Rektor **Lauritz Holm-Nielsen**, Aarhus Universitet med et stort naturvidenskabeligt fakultet samt DMU:

"AP Møller er jo et spændende selskab. Men jeg ville nok sige nej tak, for jeg har ikke tid. Og hvad angår inhabilitet ville en Århus-rektor nok ikke komme i så store konflikter, for vi har ikke ret meget faglig overlap med AP Møller. Men som et principielt synspunkt vil jeg da gerne sige, at det er sundt, når universiteter og erhvervsliv krydsbefrugter hinanden, for at få friske øjne ind - men habilitetsovervejelser skal selvfølgelig altid vægtes".

Prisstigninger truer re

Der var glæde over overenskomster med lønstigninger på 12.8 procent over tre år. Men uventede og drastisk

Der står de. På rad og række iført slips, jakkesæt og tungsindige ansigter. Opbremsning i den økonomiske vækst, messer de. Inflation på to procent, tre procent, fire procent, siger de med staccato-stemmer, økonomerne fra de store banker og industrien.

De kunne lige så godt have skreget: Farvel til overenskomsternes lønstigninger. Glem alt om den gode rødvin, skyd en hvid pil efter saftige bøffer tre gange om ugen, sommerhuskøb er indstillet.

Disse advarsler var med til at lande en overenskomst-lønstigning på 12.8 pct. til de offentligt ansatte akademikere m.fl. Blækket fra underskrifterne var knap tørt, før forbrugerne oplever alarmerende prisstigninger på mad og olie på op mod 10 pct. over et halvår. Og da forbruget på mad og olie udgør 20-25 pct. af husholdningsbudgettet kan merudgiften på disse områder underminere den reallønsfremgang, som man troede lå i OK-resultatet.

Derfor ventes **Konkurrencestyrelsens redegørelse om prisudviklingen** i de seneste kvartaler med spænding. Den udkommer omkring 1. juni (se ks.dk).

Dagligvarer stiger

Fødevarerpriserne steg med 6 pct. alene i marts i år. Efter at brød og mel er stegt med 12-13 pct. og mejeriprodukter med 17 pct. det seneste år (Konkurrencestyrelsen) konfronteres danskerne nu med massive prisstigninger på kød, varsler økonomer. Landbrugsrådets cheføkonom tipper på en prisstigning på over 10 pct. det kommende år. Eftersom kødvarer udgør en fjerdedel af gennemsnitsdanskerens fødevarerindkøb, vil det i høj grad kunne mærkes på pengepungen.

Og banker meldte i midten af maj ud, at det i 2008 vil blive 3.000-4.000 kr. dyrere alene på fødevarerområdet at være en dansk børnefamilie, og medregnes de varslede stigningerne på kød bliver beløbet på 4000-5000 kr.

Også prisstigninger på olie vil sætte sit præg på familiens budget med en årlig ekstraudgift på 2000 kr. (jf. Danske Banks modelfamilie i april).

Samlet bliver ekstraudgiften til dagligvarerne ca. 6000 kr. pr. husholdning.

OK-forudsætning: Stabil prisudvikling

Den andel af forbruget, som danskerne bruger på fødevarer, har været stigende og stigningstakten har fået et ekstra hak i starten af i år.

Og stigningstakten har været så drastisk, at det truer med at udhule overenskomstresultatet, hvis 12,8 pct. var fordelt treårigt sådan, at der skulle falde en større lønstigning i 2008 (+0,90 pct.) for derefter at blive mindre i de to følgende.

Et DJØF-notat, som er udarbejdet før indgåelse af OK-aftalen, fortæller, at prisstigninger på udvalgte varer kan vælte en positiv reallønsudviklingen. Notatets forudsætninger er nemlig en relativt stabil prisudvikling (jf. DØRs skøn). Men uventede prisstigninger på visse forbrugsvarer kan betyde løntilbagegang.

allønnen

ke pris-stigninger på fødevarer og olie kan udhule reallønsfremgang

2008: Prisstigning over 6,9 pct. giver negativ realløn

FORSKERforums afvejning af reallønnen fortæller:

2008: Den gennemsnitlige reallønsudvikling bliver negativ i 2008 for de offentligt ansatte under OK-resultatet, hvis prisstigninger på fødevarer og olie bliver højere end 6,9 pct. - forudsat at prisstigningerne på alle øvrige varer holder sig inden for DØRS prisskøn på 2,4 pct. Hvis prisstigningerne på de øvrige områder bliver større, påvirker det selvfølgelig reallønnen negativt.

2009-10: Prisstigninger på mad og olie på blot 3 pct. (mod DØR-skøn på 2,6 og samme forudsætninger som ovenfor) vil betyde, at reallønnen bliver negativ.

(Dette er gennemsnitstal for offentligt ansatte på 12,8 pct.s overenskomsten, og der er selvfølgelig forskel mellem de enkelte grupper: Prisstigningerne vil relativt ramme hårdst for de lavtlønnede, for her optager mad og olie en højere andel af familiens forbrug end 20-25 pct. Og nogle grupper – fx lektorgruppen – fik gennem tillæg en relativt højere lønsstigning end de 12,8 pct.)

(En modererende faktor på reallønsudviklingen er den reguleringsordning, som er indlagt i OK-lønningerne: De offentligt ansattes lønninger opreguleres (med et års forsinkelse) i takt med ekstra-stigninger i den private sektor. Hvis de private lønninger imidlertid stagnerer – som det kan ske i en middel-konjunktur som nu – så kommer der ikke ekstra i lønningsposen ad den vej).

Økonom: Måske reallønsstigning på 1,1 pct.

Økonom og cand.scient.adm Henrik Herløv Lund er for nylig ad anden vej kommet til det samme resultat – at OK-resultatet måske risikerer at blive udhulet:

"Ifølge Danmarks Statistik er forbrugerpriserne i løbet af det seneste år (feb. 07 til feb. 08) steget med 3,1 procent. Fortsætter denne prisstigningsstakt frem til 2010, vil det in-

debære en samlet prisstigning frem til 2010 på 9,6 procent. Under denne forudsætning vil reallønsstigningen over de tre aftalte år skrumpet til 3,2 procent (...) svarende til 1,1 procent i årlig gennemsnit. Det betyder for en bruttoindkomst i 2008 på 300.000 kr. en gennemsnitlig månedlig reallønsstigning på 250-300 kr. – før skat." (INFORMATION)

mef/jø

Dansk husholdning: 20-25 pct. af forbrugskroner på fødevarer og olie

Det skønnes, at en gennemsnitlig dansk modelfamilie spenderer 20-25 pct. af sit forbrug på fødevarer og olie/benzin/opvarmning:

Modelfamilie brugte i 2007 i alt 33.921 på fødevarer og drikkevarer (hvoraf de 4.354 gik til øl, vin og spiritus).

Fødevarer udgjorde ca. 15 pct. af det samlede forbrug. (Til sammenligning brugte danskerne 26 pct. på boligen, opvarmning og el, 5 pct. til beklædning og fodtøj og 16 pct. til transport og kommunikation (**jan.07-08, jf. Forbrugerrådet: Forbrugerreddegørelse 2007 kap.3**)).

(Statistikkerne fortæller i øvrigt også, at danskerne betalte 1,3 gange mere end andre EU-lande for deres coca-colaer og andre læskedrikke. Brød og kornprodukter var 13 pct. dyrere, mens mælk kun kostede 7 pct. mere, og kød faktisk holdt sig på gennemsnittet (Forbrugerreddegørelse 2007)).

'Mere DMU-fusk

"Hvorfor vælger DMU konsekvent at beregne og fremlægge de naive best case scenarier ved ophævelsen af braklægning? Hvorfor nægter DMU hårdnakket at udregne worst case? Al erfaring viser, jo, at det gang på gang er worst case, der bliver virkelighed."

Sådan lød miljøjournalist Kjeld Hansens spørgsmål til Danmarks Miljøundersøgelser efter at DMU i en række notater havde beskrevet de mulige konsekvenser af ophævelse af braklægning af landbrugsjord (som EU har givet tilladelse til pga. dårlig kornhøst de seneste år). DMU havde udarbejdet notaterne for Fødevareministeriet og Miljøministeriet for at vurdere "Miljø-, natur- og samfundsmæssige konsekvenser af udtagingsforpligtelsens bortfald som en del af den fælles landbrugspolitik".

Hvad der især provokerede miljøjournalisten var, at DMU havde skønnet, at højest 13-26 pct. af den braklagte jord ville blive opdyrket som følge af de nye EU-regler. I praksis har det dog vist sig at være meget naivt, for Landbrugsministeriets præsident meddelte, at 100 pct. brakjord vil blive opdyrket: "Rub og stub – samt en del mere – vil blive pløjet op i de kommende år. Forureningen med kvælstof, fosfor og pesticider er undervurderet med en faktor fire i DMU-notaterne", hævder Kjeld Hansen. DMU vil ikke indrømme, at deres "forskningsbaserede myndighedsrådgivning" var alt for optimistisk – og DMU-direktør Henrik Sandbech har tilmed "beordret" seks af sine forskere til at tilbagevise kritikken (hvoraf de to slet ikke har været med til at lave notaterne): "Det er en besynderlig håndtering af samfundsvigtige emner på en monopolinstitution, der går sig til at kunne yde politisk rådgivning på rekordtid. Helt ærligt, Aarhus Universitet, kan vi være tjent med dette makværk?"

DMUs direktør svarede journalisten, at notatet altså ikke er udarbejdet af DMU alene, men i samarbejde med AU-Foulum og Fødevareøkonomisk Institut ved KU. Og han forstår ikke miljøjournalistens regnestykke, for det omhandler et scenario med 190.000 ha, og det er noget nær worst-case (**se debatten aktuelnat.au.dk**).

FORSKERforum har forgæves forsøgt at få forskere på AU, Aalborg og KU-KVL til at kommentere, hvad der er op og ned i debatten. Som en af de spurgte eksperter svarer: "Nej, jeg ønsker ikke at kommentere på denne sag".

Januar 08: Ok-resultatet, OK-resultatet inkl. reguleringsordning, skønnet prisudvikling og reallønsudviklingen 2008-10 (pct.):			
	08	09	10
OK-resultat pct.	3,30	2,67	2,40
OK inkl. reg. ordning	3,74	2,92	2,44
Prisudvikling(DØR 07)	2,40	2,60	2,10
Reallønsudvikling	+0,90	+0,07	+0,30

(Kilde: DJØF-notat januar 2008 samt Det Økonomiske Råds skøn 07)

ÅRSFEST. KUs rektor, prorektor, direktør og dekaner kan se frem til at skulle spare 175 stillinger i 2014, hvis FORSKERforums konsekvensberegninger holder stik

Omfordeling: KU taber – Aalborg, CBS og D

En såkaldt 'resultatmodel' vil få drastiske konsekvenser for KU, som står til at tabe 86 mio. – et farvel til 175 stillinger

Københavns Universitet bliver den store taber, hvis Videnskabsministeren gennemtrumfer en omfordelingsmodel mellem universiteterne, som blev sendt ud til universiteternes bestyrelser og til centrale folketingspolitikere i april. Ud fra den model må KU afgive hele 9,6 pct. i omfordelingsspillet. Og blandt de glade modtagere står især Aalborg, hvis bevilling vil vokse med 17,7 pct. og Handelshøjskolen CBS, som vil vokse med 10,3 pct.

Det fremgår af et modelnotat, "**Resultatbaseret fordeling af basismidler**".

Konsekvensberegning: KU mister 175 stillinger i 2014

Danmarks Forskningspolitiske Råd har foreslået, at der sker en gradvis indfasning, så der i det første år (2009) kun omfordeles 10 pct. hvorefter dette gradvis stiger til 50 pct. Hvis omfordelingsmodellen bruges på denne måde på universitetets nuværende basisforskningsmidler, så fortæller FORSKERforums konsekvensberegninger, at KU i 2009 vil miste 18 mio. men hele 86 mio. i 2014, hvor modellen er fuldt indfaset. Det betyder, at KU må sige farvel til 175 stillinger ...

Når KU rammes ekstra hårdt skyldes det overordnet, at KU tegner sig "for en mindre

del af aktiviteten for næsten alle indikatorer end svarende til KUs andel af basismidlerne". Embedsmændene vurderer altså, at KU i dag får for mange penge i forhold til KUs faktiske aktiviteter.

Aalborg ville derimod få 38 mio. ekstra i 2014, svarende til 75 nye forskerstillinger. Og DTU ville få et plus på 26 mio. svarende til 50 nye forskerstillinger...

Absurd: RUC taber og DTU vinder

Omfordelingsmodellens hensigt er at lave konkurrence mellem universiteterne. Og så er det angiveligt for at gøre op med den traditionelle og mekaniske fordelingsmekanismer, som har været gældende fra 1982, hvor den statslige forskningsbevilling blev fastfrosset (mens undervisningsbevillinger blev baseret på taksameter-betalinger).

Traditionstildelingen har betydet, at de gamle, store universiteter KU, AU og SDU har været begunstiget med højere ratioer, samt DTU, KVL og Farmaceuthøjskolerne, som blev ekstra forkælet af ministeriet. Omvendt havde og har Handelshøjskolen i København, RUC og Aalborg de dårligste forskningsbevillinger.

I praksis bliver opgøret med Københavns bevillingsniveau det mest synlige. I embeds-

mændenes model er der dog store absurditeter i traditionsopgøret, når modellen fører til det modsatte resultat af det tilsigtede: Fx står RUC til at tabe bevillinger, mens DTU faktisk står til at få en betydelig tilvækst.

Da modelnotatets beregninger er uklare, kan disse absurditeter kun forklares af embedsmændene.

Uklare forudsætninger og kriterier

Forudsætningerne i Videnskabsministeriets modelnotat er uklare, da man ikke har oplyst forudsætningerne. Ministeriets oplister en række vægtede indikatorer, som angiveligt (skal) indgå:

1 Konkurrenceudsat forsk.andel	35 pct.
2 Udenl. Forsch.indtægter	15 pct.
3 Studiegennemførelse	15 pct.
4 Ph.d.-produktion	20 pct.
5 Videnspredningsrelation	10 pct.
6 Offentlig debat	5 pct.
7 Forskningspublicering	?
8 Erhvervsamarbejde	?
9 Ikke fagfælle bedømt publ.	?

I 2009 skal de første seks indikatorer indgå. De resterende tre indgår først i 2010, fordi især indikator 7 med forskningspublicering har vist sig at volde større problemer, end ministeriets embedsmænd havde regnet med.

TEST: KONSEKVENSBeregning: Omfordeling 2009 og 2014 mellem universiteterne (på basis af Videnskabsministeriets april-model):

	KU	AU	DTU	SDU	AAU	CBS	RUC	ITU
af nuværende bevilling	31,2	24,9	20,7	8,5	7,9	2,9	2,9	1
af aktivitetskriterier	28,2	25,2	21,8	8,9	9,3	3,2	2,8	0,7
ændring pct point	-3	0,3	1,1	0,4	1,4	0,3	-0,1	-0,3
absolut ændring	-9,6	1,2	5,3	4,7	17,7	10,3	-3,4	-30,0
BASISFORSK mio. 09	1800	1250	1000	500	450	170	170	60
0-omford. (10 pct.)	-18 mio.	1,4	5	2,4	7,6	1,7	-0,6	-2
1-omford. (50 pct.)	-86 mio.	7	26	12	38	9	-3	-10

(Kilde: FORSKERforums beregninger på grundlag af Videnskabsministeriets notat af 25. april. Det forudsættes - at omfordelingsmodellen bruges på basisbevillinger svarende til det nuværende niveau - at der sker en indfasning fra 10 pct. i 2009 voksende til 50 pct. i 2014).

TU vinder

vinger i 2014...

Men også faktoren videnspredning med deltagelsen i den offentlige debat vil utvivlsomt skabe protester.

Det fremlagte notat går ud fra en totalbetragtning. Notatet problematiserer selvskævheden heri, og anfører at en hovedområdebetragtning ville være mere rimelig, fx når det angår indikatoren 8 erhvervssamarbejde: "Det er meget vanskeligt at sammenligne fx humanioras evne til at tiltrække eksterne forskningsmidler med fx teknisk videnskabs evne til at tiltrække eksterne forskningsmidler".

Og det kan tilføjes, at humanioras mulighed for at få andel i de konkurrenceudsatte forskningsmidler er mindre end teknisk videnskabs, simpelthen fordi Regeringen har besluttet, at teknisk videnskab i udgangspunktet har en relativt større grundbevilling. Og helt samme mekanik gør sig gældende for ph.d'eren, hvor humaniora sultes i disse år sammenlignet med teknisk videnskab.

Modellen udsendt til politisk forhandling

Modelnotatet er den seneste udgave af ministeriets forslag. Det giver et noget andet resultat end tidligere modeller, hvor KU stod til at være den store vinder og DTU og CBS stod til at være tabere (se FORSKERforum 210 med test-beregning).

Det skal understreges, at modelnotatet ikke er vedtaget, men pt. til politisk forhandling. Konsekvenserne bliver mere eller mindre drastiske, alt efter hvad politikerne beslutter, **der skal være grundlaget for omfordelingen:** Om det er de nuværende basisbevillinger til forskning, som skal omfordeles (som i FORSKERforums KONSEKVENSBeregning), eller det kun er de nye forskningsbevillinger (fx Globaliseringsmilliarder, hvis fordelingskriterier ikke er kendte, hvorfor der ikke kan laves konsekvensberegning herpå).

Der er således flere usikre momenter. Men modelarbejdet er pågået i længere tid, så man må gå ud fra at ministeriet er ved at nå et facit. At notatet faktisk er sendt ud til politisk behandling, kunne tyde på, at ministeriet mener, at man er ved at nå den endelige model.

JØ

KU: Lene Lange går til Aalborg

Det var en bombe, der sprang i slutningen af maj på KU's Biologisk Institut, det naturvidenskabelige fakultets største med over 400 medarbejdere, heraf 170 vip'ere. Institutlederen **Lene Lange** forlader posten pr. 1. sept. for at blive prodekan for forskning på Aalborgs teknisk-naturvidenskabelige fakultet. Hun følger dermed i sporet på biobrændstof-forsker Birgitte Ahring, der smækkede døren bag sig på DTU.

Som AU-prodekan får hun et særligt ansvar for en ambitiøs plan med tværfaglige satsninger, herunder at være med til at udvikle fakultetets 14 institutter. Hun skal især udvikle AAU's afdeling i Ballerup, hvor såmænd Birgitte Ahring også er tilknyttet.

Lene Lange efterlader sit KU-institut i ledelsesmæssigt limbo med institutfusioner, der knap er fuldført. Det var ellers noget af en triumf for KU, da Lene Lange for halvandet år siden blev rekrutteret fra den private sektor (som forskningschef i Novozymes).

Lene Lange kan være frustreret over manglende spillerum. Det er således almindeligt kendt, at institutlederen i de dramatiske dage i slutningen af februar, hvor Ahring blev 'bortvist' fra DTU, forsøgte at rekruttere Ahring til KU. Men den plan blev tilsyneladende torpederet ovenfra.

FORSKERforum har forgæves søgt at få Langes kommentar.

Open access: Tidsskriftsredaktører protesterer

Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation (FKK) har besluttet, at tidsskrifterne fremover skal lægge deres artikler gratis på nettet – open access – senest et år efter, de er udkommet på tryk. Ellers kan tidsskrifterne ikke få støtte hos rådet. Det har fået redaktører fra 38 tidsskrifter – primært inden for humaniora – til at skrive under på et protestbrev. De frygter, at det vil undergrave deres økonomi, fordi folk ikke vil abonnere og købe tidsskrifterne i løssalg, hvis de kan få artiklerne gratis.

Jørgen Burchardt er en af initiativtagerne til protestbrevet, selvom hans tidsskrift, Nyt om Arbejdsliv, ikke får støtte fra FKK. Erfaringer herfra med open access viste, at man tabte 19 procent af abonnenter det første år. Hvis det bliver konsekvensen vil et tidsskrift som Den Jyske Historiker lukke, fortæller redaktør **Per Vingaard Kløver** til INFORMATION. Den Jyske historiker får i dag 35.000 kroner om året i støtte fra FKK, men det udkommer med temanumre og er derfor afhængig af et stort løssalg.

FSKs formand Kirsten Drotner har nu indkaldt til et dialogmøde.

Over 4500 prote

Ifølge Helge Sander møder han kun få utilfredse, men nu har hver tredje

Godt initiativ! Vi er rigtig mange, der er godt trætte af den ledelseskultur og den kontrolfilosofi, der er blevet resultatet af universitetsloven. Professorvældet er blot omsat til controller-vælde og volumensyge, kvantitet fremfor kvalitet. På ledelsesniveau skrives der rigtig mange fine, men tomme ord på glittet papir disse år; men gid nogen ville interessere sig for os 'på gulvet', der leverer undervisningen og forskningen. Kanske' at kejseren ikke har tøj på?

(Underskriver)

Jeg er særligt optaget af, at lektorer og professorer, som jo pr. definition er universitetets bedste forskere, ikke bedriver forskning men er låst fast i administrative opgaver og fonds ansøgninger. Hvis man ansætter en forsker i en lektor stilling er det vel fordi man har tillid til personen som forsker og ikke som "fund-raiser". Lektorer bør få et betydeligt annuum som muliggør at bedrive forskning uden eksterne bevillinger

(Underskriver)

Den accelererende centralisering og stadigt øgede kontrol ovenfra får det danske videnskabelige miljø til at ligne det sovjetiske, det er sørgeligt, men et faktum.

(Underskriver)

Jeg støtter fuldt ud synspunkterne i erklæringen vedr. en bedre forskningspolitik. Jeg håber den vil gøre indtryk på i hvert fald Socialdemokratiet.

(Underskriver)

Citat af Ben R. Mottelson: Hvis H.C. Ørsted, der opdagede elektromagnetismen i 1820, havde levet under Det Strategiske Forskningsråd, havde han i stedet opfundet en forbedring af stearinlyset.

(Underskriver)

Jeg har været med fra før '68 og kan bekræfte at professorvældet var af det onde, men det nuværende bureaukratvælde er altså værre - og langt dyrere. Al sammenligning viser at virkeligt gode universiteter er små og rige, så det er vel derfor ministeriet gør hvad det kan for at skabe store universiteter uden egen økonomi.

(Underskriver)

En protest mod et centralistisk, topstyrende, mistænkeliggørende og kontrollerende managementvælde, der gennem deres virkemidler ikke bidrager med et eneste ekstra minut til hverken forskning eller undervisning.

(Underskriver)

Underskrifterne klikker fortsat ind på den net-underskriftsindsamling mod universitetsloven, som blev sat i gang i slutningen af april. I slutningen af maj havde over 4500 klikket deres signatur ind. Og initiativtagerne skønner, at over halvdelen heraf er universitetslærere. Hvis 2500 universitetslærere har skrevet under, så har en tredjedel af landets 7500 professorer, lektorer, adjunkter, ph.d.'ere m.fl. sat deres underskrift.

Blandt de mere prominente underskrivere er prof. Hans Hertel (KU-humaniora), dr.phil. Jesper Hoffmeyer (KU-nat), prof. Ann Westenholz (CBS), prof. Christian Hjorth-Andersen (KU-økonomi) og prof. Jørgen Grønnegaard Christensen (AU-statskundskab) for at nævne nogle.

Mange af underskriverne har tilmed luftet deres frustration med en personlig begrundelse (se uddrag af kommentarerne).

Protesten kommer året før 2009, hvor Folketingets flertal har lovet et 'eftersyn' af forholdene. Og det er tilsyneladende ubekvemt for Videnskabsministeren, at der nu er nogle, som ikke bare kræver eftersyn, men lovændringer.

Sanders tomsprog: Glad for debatten

Hidtil har videnskabsminister Helge Sander affærdiget alle kritiske røster med, at han kun har mødt enkelte utilfredse og at der ingen større demonstrationer har været mod ham. Men nu vil ministeren slet ikke forholde sig til kritikken. Da **Altinget.dk** stillede ham en række spørgsmål: *Påvirker protesterne ham? Er underskriftsindsamlingen måden at gøre opmærksom på utilfredshed? Har du på nogen måde forståelse for deres kritik?*

Han gik i pindsvinestilling og ville kun besvare Altinget.dk's spørgsmål skriftligt, og det gjorde han så i tomsprog: At han "er glad for at så mange mennesker engagerer sig i debatten om fremtidens universiteter".

Og så fortæller han om alle Regeringens fortjenester: "Derfor har regeringen siden 2001 gennemført en række større reformer, der skaber stærkere universiteter. Det gælder

universitetsloven fra 2003, der indførte bestyrelser med eksternt flertal og ansatte ledelser, universitetsfusionerne fra 2006, der skabte større og stærkere enheder og globaliseringsforliget fra samme år, der sikrede den langsigtede finansiering."

Han vil angiveligt "styrke universiteternes frihed endnu mere" samtidig med, at "vi holder et kritisk øje med de mange skattefinansierede milliarder, der tilflyder institutionerne de kommende år. For det er centralt, at vi sikrer den højeste kvalitet for investeringerne som overhovedet muligt."

Protestunderskrifter

Universitetslærer skrevet under på en protest mod universitetsloven mm.

Derfor, fortæller ministeren, nedsatte han i efteråret 2007 en arbejdsgruppe om regelsanering, som altså nægter at kommentere protesterne. Og som altså prøver at afværge en lovrevision ved at pege på at problemer måske kan klares via en regelsanering ...

Hvad så Sander?

En af underskriftsindsamlingens bagmænd, **lektor Sune Auken fra KU-humanioras Nordisk**, kalder Sanders manglende svar for arrogant og i overensstemmelse med det "magtsprog", som ministeren anvender.

"Det er ministerens uoplyste enevælde. Kun den, der har magten, kan tillade sig at

tale sådan! Hvor Sander overhovedet svarer på kritik har han tre typer svar: Angribende, irrelevante eller undvigende: At han er glad for, at mange interesserer sig for spørgsmålet er *irrelevant*. At ministeriet har iværksat en masse for at sikre institutionernes frihed med eksterne bestyrelser og ansatte ledere er *undvigende*, for det er præcis dette, der kritiseres i underskriftsindsamlingen", siger lektoren.

"Nu er det umuligt for Sander at hævde, at kritikken bare kommer fra enkeltpersoner. Den dokumentation for utilfredsheden, som Sander har manglet er der nu: At der er udbredt og voldsom utilfredshed i universitets-verdenen. Bemærk, at der er indkommet over 4500 protestunderskrifter på trods af, at initiativgruppen ikke er bakket op af et ministerium og vi har heller ikke rektoraternes reklamebudgetter til at fremme vores sag".

Underskriftsindsamling mod universitetsstyring

Motiveringen bag protesten lyder: *'Universitetsloven af 2003 markerede kulminationen på flere års indskrænkning af den akademiske frihed. Før den var de danske universiteter i vidt omfang demokratiske institutioner. De var langt fra perfekte, men professorvældet var afskaffet, og universiteterne havde langt bedre muligheder for at bedrive fri grundforskning i hele samfundets interesse. Nu er der indført et topstyret managementvælde, som kun minimalt inddrager dem, der bevæger sig på universitetet til daglig. Samfundsnytte er reduceret til erhvervsnytte, og forskningspolitik opluges af industripolitik.'*

Bagmændene er en blandet gruppe, hvor formanden for Videnskabernes Selskab, professor Tom Fenchel er den mest prominente. Ved at skrive under kræver man lovændringer og en ny forskningspolitik, især

- lovgivning mod brugerbetaling
- reel medindflydelse i demokratisk valgte organer
- ressourcer udenom konkurrence og eksterne kilder
- sikring af forskningsbaseret undervisning.

JØ

Se underskriftsindsamlingen på:
www.gopetition.com/petitions/for-embedre-forskningspolitik.html

"Fint at disciplineringsens tavshed brydes."
(Underskriver)

"Ansatte ledere er ikke i sig problemet, de kan spare os for en masse unødigt mødetid. Det er ministeriestyring, markedsrationaler og kortsigtet nyttetænkning, som begrænser forskningsfriheden samt nedprioriteringen af undervisningen og de lave STÅ-takster der er de store problemer."
(Underskriver)

"Styringen af universiteterne er blevet en molboagtig farce. På grundlag af stærke overdrivelser af visse detailproblemer (storken der tramper kornet ned i molbohistorien) har man indført et altødelæggende styringssystem. Vidtgående begrænsninger bliver sat i værk uden at man inddrager eller blot rådfører sig med de medarbejdere på fagene, der ville være i stand til at overskue konsekvenserne. Ja man bliver ikke engang orienteret om visdommen bag de mange tiltag."
(Underskriver)

"Jeg har oplevet flere styreformere gennem årene. Den nuværende er den værste af dem alle."
(Underskriver)

"Universitetsloven hierarkiske 'koncern-struktur' passer meget dårligt til varetagelsen af universitetets opgaver. De alt for mange og dyre 'mellemlag' i strukturen fører i praksis til ineffektivitet og kvæler mange initiativer, som traditionelt har bidraget væsentligt til universitetets udvikling. Mange af disse initiativer er nemlig kommet nedefra i hierarkiet. Universitetets udvikling er i stedet degenereret til juridisk spidsfindig og tanketom 'målopfyldelse'.
(Underskriver)

"Universitetsloven har medført en hierarkisk model og struktur som virker hæmmende for et videnskabeligt samarbejde. På de øverste niveauer har vi nu managementledere, som typisk ikke aner hvad der foregår "på gulvet", og hvis beslutninger derfor ofte går imod de enkelte institutters og uddannelsers interesser."
(Underskriver)

"Protestskrivelsen skal imidlertid ikke blive til en nostalgisk tilbagevendende til de gode gamle dage. Problemer med ledelse under den gamle lov gjorde det for let for politikerne at ændre den. Kravet må derfor være demokrati og selvstyre, men i en forbedret form."
(Underskriver)

Sprogøre

Iben Sønderup er formand for den nystiftede *Timelærereforeningen ved Aarhus Universitet*, som skal skabe opmærksomhed om arbejdsforhold og forbedre vilkårene for deltidslærerne.

MÅNEDENS DYNELØFT:

Hun er cand. mag. med hovedfag i spansk og sidefag i dansk. Hun underviser på Handelshøjskolen i spansk og i videnskabsteori, samt i valgfaget 'kognitiv semantik' (om forbindelsen mellem tænkning og sprog).

Hvad laver du lige nu, fredag eftermiddag kl. 15?

"Jeg laver ikke noget. Jeg sidder hjemme, og så ordner jeg lidt indimellem. Jeg har bestemt ikke dårlig samvittighed over at sidde hjemme – tværtimod er jeg faktisk ret frustreret over, at reglerne gør, at jeg ikke kan arbejde mere i dette semester. Jeg er stødt på timeloftet på 780 timer pr. undervisningsår (september til september). Ud over at jeg ikke kan få flere timer betyder det faktisk, at jeg ikke kan føre mine studerende op til eksamen – det må en anden lærer gøre. Og det synes jeg er absurd".

Hvor tænker du bedst?

"Såmænd overalt og i alle situationer. Mens jeg laver alt muligt; mens jeg ser fjernsyn, ligger i sengen, står i køkkenet, så det får du ikke noget specifikt svar på. Men hvis jeg skal forberede mig til undervisningen, så skal der være fred omkring mig, så det sker bedst hjemme. På universitetet har løs-undervisere et fælles kontor, men der er det svært at koncentrere sig, for folk kommer og går.

Hvilke fagbøger har betydet mest for dig?

"Nu går jeg lige hen til bogreolen: Med hensyn til spansk, så er det Leonardo Gómez Torrego: "Gramática didáctica del español". Det er den grundbog og opslagsbog, som vi blev undervist efter på universitetet. Hvad angår sprogvidenskab vil jeg nævne "An Introduction to Cognitive Linguistics", som har den kvalitet at den på forholdsvis koncentreret måde giver indblik og overblik.

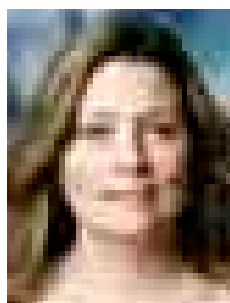
De nævnte bøger er fremhævet, fordi de på en gang giver overblik og er lødige. Der er gods i dem, og man kan blive ved at læse og slå op i dem.

Hvilke tabuer er der indenfor dit fagområde?

"Tabuer? Det ved jeg simpelthen ikke. Det er svært at finde indenfor spansk og sprogteori. Der er ikke noget, som det er decideret forbudt at tale om ...

Hvad kræver det at blive god på dit fagområde?

"Interesse og flittighed og arbejdsom-

“ Det giver et uløseligt paradoks: Vi må ikke arbejde på fuld tid, og vi må heller ikke arbejde på deltid!

Iben Sønderup

hed og evne til at reflektere over ny viden, men det gælder vel alle akademiske felter. På sprogområdet gælder også at man har et vist talent for sprog: Selv om det lyder popsmart er det en fordel at være født med sprog-øre. Uden sprog-øre kan man da til en vis del slide sig til det, men man bliver ikke virtuos. Men på universitetet undervises i øvrigt i en blanding af forelæsninger og værksteder og grupper og vejledning, så de studerende kan ikke undgå at lære noget ...

Hvordan og hvor slapper du bedst af?

"Hjemme med en bog. Lige nu er det Lars Olsens "Det delte Danmark", men det kunne også have været Stieg Larssons krimiserie.

Har du nogle hobbyer?

"Det har jeg næsten ikke tid til. Hvis jeg har, så er det at bage brød.

Hvad var det første du ville gøre, hvis du blev Videnskabsminister?

"Jeg ville løse timelærernes hovedproblemer: Der skulle følge pension med i vores ansættelse. Og så ville jeg løse det paradoks, at vi ifølge deltidslærer-cirkulæret ikke må arbejde på fuld tid samtidig med, at reglerne om supplerende dagpenge nu ændres, så vi kun kan få supplerende dagpenge i 30 uger (mod før 52). Det giver et uløseligt paradoks: Vi må ikke arbejde på fuld tid, og vi må heller ikke arbejde på deltid!

Regeringens begrundelse for dagpenge-reglerne er at tvinge os til at arbejde fuld-tids. Det ville vi da gerne, men samtidig tvinger videnskabsministeren os på deltid.

Og så ville jeg i øvrigt også gøre noget, så vi betales for vores gratisarbejde: Forberedelsen, især at vi ikke får løn i juli og august og januar måneder, hvor universitetet ikke underviser, men hvor vi jo faktisk sidder og planlægger undervisning for det kommende semester. Uden løn og anerkendelse.

Timelærereforeningen ved Aarhus Universitet - kontaktadresse: ibs@asb.dk

Embedsmænd

- da 12 eliteuddannelser blev u
Politisk udvælgelse k

Videnskabsministeren har godkendt 12 eliteuddannelser på de danske universiteter. Indstillingen skete ikke af fagkyndige, men blev foretaget af embedsmænd i Universitetsstyrelsen med direktør Jens Peter Jacobsen i spidsen:

"Man har ladet embedsmænd allokere efter kriterier, som de selv har udformet. Det var en klar politisk afgørelse – ikke en faglig. Det er sket efter politiske kriterier, som jeg ikke kender", konstaterer **Rektorformand Jens Oddershede**. "Kriterierne for, hvem der kunne søge inden for opslaget, var for så vidt objektive. Men universiteterne er aldrig blevet lovet en fagkyndig vurdering, så det var forudsigeligt, at udvælgelsen ville blive foretaget af embedsmænd".

Hvad kvalificerer embedsmænd til at videren om uddannelsers kvalitet?

"Hertil må man jo svare, at de kun kan vurdere efter politiske kriterier. De kan ikke vurdere, om noget er elite, og noget andet ikke. Så rektorers råd til politikerne er: Opgiv den model og brug elitepengene til noget tilvalg", konstaterer rektorformanden.

Rektorerne var slet ikke begejstrede for ministeriets eliteuddannelsesplan:

"I stedet for uddannelser på eliteniveau, så hellere have ressourcer til at opgradere enkelte fag på eliteniveau. Så kunne universitetet selv vælge, hvilke fag, der skulle have noget på højt a-niveau og hvilke studerende, der kunne komme på", slutter Oddershede, der ikke har yderligere kommentarer.

Modellen også valgt af embedsfolket

Rektorkollegiet var involveret i en arbejdsgruppe, som bl.a. var på studieture i udlandet og som opstillede fem modeller for eliteuddannelser. Ministeriet valgte så den endelige model.

Kriterierne for udvælgelse fremgik af Universitetsstyrelsens udmelding fra december 2007. Heraf fremgik, at der kunne søges ekstra elitetaxameter på 30.000 kr.

Ved udvælgelsen af elitekandidatuddannelser og erhvervsorienterede eliteforløb skulle der lægges vægt på, hvem der bedst ville opfylde fem kriterier:

1. Klar kompetenceprofil, bl.a. at uddannelsen skal have "et tydeligt erhvervssigte"
2. Forskningsintensitet og evt. praksisorientering, bl.a. at "uddannelsen skal være forankret i et stærkt forskningsmiljø af høj kvalitet" (og for de erhvervsorientere-

Udvalgte eliten

Udvalgt blandt 57 ansøgninger.
Konstaterer rektorerne

- rede forløb at de skal have stor grad af "aftagerfokus").
3. International kontekst, som ikke blev nærmere defineret.
 4. Undervisningsformer, der bl.a. "afspejler den nyeste pædagogiske og didaktiske forskning".
 5. Kvalitetets-sikring og certificering.

Statsministerens statusprojekt

Eliteuddannelserne er en udløber af regeringens Globaliseringsplan fra 2006, hvorefter der blev afsat 24 mio. kroner i 2008-09 til projektet.

Der indkom 57 ansøgninger, hvoraf de 15 var fra KU, 11 fra Aarhus, 13 fra DTU, 9 fra CBS, 6 fra SDU, mens Aalborg, RUC og IT-Universitetet hver stillede med 1.

For politikerne er der synlighed i eliteprojektet og for de udvalgte universiteter er der status at hente. DTU har da også triumferende meldt ud, at man fik 3 af de 12 projekter. CBS at man har fået halvandet. RUC og Aalborg har derimod ikke fået nogle.

De 12 udvalgte

Elite-projektet retter sig mod at yde ekstra elitetaxameter til de 12 udvalgte uddannelser, som embedsmændene udvalgte blandt 57 ansøgninger. De udvalgte fordeler sig med fire etablerede uddannelser og en under akkreditering, som kan optage studerende efter sommerferien:

- Avanceret økonomi og finansiering, CBS
- Kognitiv semiotik, Aarhus
- Humanbiologi, KU
- International Master i kvantitativ matematik, Aarhus.
- Molekylær biomedicin, KU.

Hertil kommer så syv uddannelser, der i første omgang har fået et engangs udviklings-tilskud med henblik på senere akkreditering og studenteroptag:

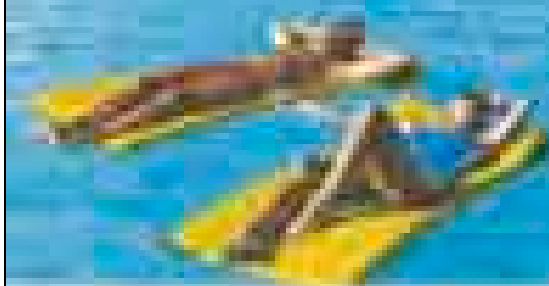
- Antropologi og person-centreret business, KU
- Molekylær biologi, fysik og kemi, SDU
- Brændselsceller og brint, DTU
- Industriel matematik, DTU
- International lov, KU / CBS
- Kemisk og biokemisk teknologi, DTU
- Miljø og sundhed, KU.

Af de 12 udvalgte er de 9 toårige elitekandidat-uddannelser. De tre er erhvervsorienterede, heraf to fra DTU.

jø

Genopbyg din hjerne i ferien

Foretag dig noget helt andet, end du plejer i ferien. Så hjælper du din hjerne til at holde sig i form ...

Første dag efter ferie. Computeren er netop tændt og står der og blinker med sit forlangende om brugernavn og password. Din ferieløve hjerne leder febrilsk i alle kringelkroge, mens du gentager et desperat mantra indvendig: 'Hvad er det nu, det er? Hvad er det nu, det er?' Til sidst er der ikke andet at gøre end at ringe ned til it-afdelingen om hjælp. Hvis du da bare liiiiige kunne huske deres nummer...

FERIE: TÆL ÆNDER

Men hvorfor er det, at vi glemmer de rutiner, som ellers sidder på rygmarven, så såre vi har fri en tre-fire uger fra hverdagens gøremål?

"Det gør vi faktisk heller ikke", lyder det beroligende fra hjerneforsker **Ann-Elisabeth Knudsen**. "De ting, vi har lagret i hjernen, er der stadig, men nogle gange kan de være svære at få fat i".

Hippocampus

Hjerneforskeren forklarer, at viden om password og koden til vores dankort ligger i hjernens hippocampus. Den er placeret på indersiden af vores tindingelapper, hvor også alle de andre gentagelser, vi går rundt og gør, har til huse.

Men hippocampus kan ikke lave en forbindelse mellem rutinebevægelser og sproget, derfor nytter det ikke, at man sidder og forsøger at tænke sig frem til det forsvundne password.

"Vi kender det også fra køen i supermarkedet. Hvis man står der og begynder at tænke: 'Hvad er koden til mit dankort', så er det helt sikkert, at man ikke kan huske det", siger Ann-Elisabeth Knudsen. "Kunne vi bare slå hjernen fra, ville vi automatisk trykke nummeret".

Tæl nogle ænder

Men hjernen slår man ikke bare sådan fra - tværtimod. Når vi føler os pressede, begynder vi i stedet at producere blandt andet adrenalin, og så går hjernen først i stå: "Hjernen søger altid at lave balance, og når den mærker, at der kommer for meget adrenalin,

så lukker den simpelthen en del af hjernen ned", forklarer hjerneforskeren.

"Den eneste måde at komme videre på derfra er at tælle ænder", kommer det med et smil. Og en forklaring: Dan et billede af en sø inde i hovedet. En sø med masser af ænder. Begynd så at tælle ænderne.

"Imens du er beskæftiget med det, arbejder din hjerne stadig, og pludselig vil du huske pinkoden eller dit password. Det kan tage to minutter eller to timer, men det skal nok dukke op", beroliger hun igen.

For hjernen er ikke blevet til en svampet grød i sommerheden. Så meget er sikkert:

"Det tager 12 uger for hjernen at ændre karakter, så der sker ikke noget ved at holde fri i tre"

Optræn din hjerne

Men ikke desto trods så sker der løbende massedødsfald blandt de små grå indbyggere øverst oppe. Og det er korttidshukommelsen, som først takker af. Derfor står tingene fra vores barn- og ungdom tydelige for os, mens mængden af gule huskesedler om nutiden vokser til et blødt papirtæppe omkring os.

Men fat mod! Der er ting, man kan gøre for at holde hjernen fit og frejdig: "Hvis man gerne vil øge sin hjernerreservekapacitet, så der er noget at tære på, når man bliver gammel, så skal man sørge for at gøre ting, som man ikke plejer at gøre", lyder rådet.

Og her kommer ferien til hjælp. Sidder du til daglig med projekter, rapporter og tunge tekster, så er din venstre hjernehalvdel allerede stor som en bodybuilder på steroider. Derfor er det tid at pleje din højre side.

Tag en ridetur med ungerne, prøv at køre på mountainbike, tag et fyrigt spil stangtennis eller lær at sy stramaj. Og vid at du opbygger din hjerne til dårligere tider, mens du har det sjovt.

Når du så sidder ved computeren og har glemt det der ord, så tøm hjernen, tænk på sommeren – og snart er du i gang.

Rigtig god sommerferie.

Se næste side ...

Ferie tager man da alvorligt

Psykolog Pernille Rasmussen har forsket i arbejdsnarkomani og stress: Der skal flere ugers sammenhængende

Telefonen bliver taget efter tre ring.

"Det er Pernille", lyder det veloplagt, og jo, hun vil gerne være med til et interview om, hvordan man som stresset og udbrændt skal forholde sig til den tilstundende ferie. Bare ikke lige nu: "Jeg står nemlig på Lanzarote", forklarer psykologen med speciale i arbejdsnarkomani og stress.

Nogle dage senere griner **Pernille Rasmussen** hjerteligt over oplevelsen: "Jeg havde faktisk besluttet, at jeg ikke ville tænde telefonen, men så var vi på vej hjemad og så... ja".

Men forud var der trods alt gået fem dage med intensiv ferie.

Tommelfingerregel for ferietid

Pernille Rasmussen har forsket i arbejdsnarkomani og stress, og i sin konsultation har hun dagligt stressramte i behandling. Hun ved derfor, hvor vigtigt det er, at ferie bliver taget alvorligt: at man holder flere ugers sammenhængende fri, så man for alvor får restitueret.

Tre typer

Man finder arbejdsafhængige inden for stort set alle erhverv, siger Pernille Rasmussen, og definerer i sin bog "Når arbejdet tager magten" lidelsen som "en tvangspræget tilskyndelse til at arbejde. Den arbejdsafhængige arbejder typisk flere timer end gennemsnittet af befolkningen, og de fleste andre livsaktiviteter såsom samvær med familie og venner samt fritidsaktiviteter nedprioriteres".

Hun arbejder med tre typer af arbejdsafhængige:

* Den tvangsprægede, som sjældent holder fri og har jobbet med på ferie.

* Den perfektionistiske, der fokuserer på detaljer og regler og bruger huskelister.

* Den ambitiøse, der har fokus på at præstere og yder mere, end chefen forventer.

Læs mere: Pernille Rasmussens hjemmeside fortæller mere om arbejdsnarkomani: www.growpeople.dk eller se www.workaholics-anonymous.com

For hun måtte selv sygemelde sig for tre år siden med stress, så hun ved alt om, hvor vigtigt det er at trække stikket helt ud ind imellem. Også selv om ens job på det nærmeste er ens hobby.

"En tommelfingerregel siger, at hvis man er stresset, så tager det lige så lang tid at komme ovenpå igen, som der er gået med at være stresset. Derfor skal man tage sin ferie meget alvorligt", påpeger hun. Faktisk mener hun, at man skal tage den så alvorligt, at man i god tid begynder at planlægge, hvor lang tid, det vil tage at lukke sit arbejde ned og måske overlevere til en kollega. Og i lige så god tid skal man begynde at overveje, hvad det er, man har brug for at lave i sin ferie for at genvinde sit overskud.

Du skal være glad

Det handler om at gøre noget, der gør en glad, hvis ferien skal bringe en ovenpå igen.

"Det er vigtigt, at ferien er det modsatte af arbejde. Sådan er det for alle, men især for folk, der føler sig stressede eller udbrændte. Det betyder, at man for eksempel ikke skal planlægge en ferie, hvor der er en masse logistik, der skal gå op", siger psykologen.

Men når det er sagt, understreger hun, at der ikke findes en opskrift på den perfekte ferie for stressramte. Nogle mennesker slapper bedst af i en hængekøje med en krimi, andre får det bedre af at holde en aktiv ferie med sport eller fornævnte vandreture, andre igen har det bedst, hvis de kan få lov at hamre brædder sammen til et brændeskur.

Dermed er vi tilbage ved udgangspunktet om, at man først og fremmest skal holde en ferie, som gør en glad.

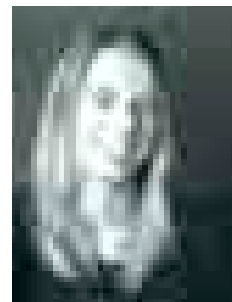
Stress: Svært at mærke sig selv

Men hvis man er stresset, så kan selv den lille øvelse at finde ud af, hvad der gør en glad, være en stor udfordring: I den situation har man jo ofte helt mistet overblikket over sit liv, og det kan være meget svært at mærke, hvad man har lyst til, derfor kan man starte med at prøve at huske tilbage på tidligere ferier og se på, hvilke af dem, man virkelig har nydt, siger Pernille Rasmussen.

Der næst er det en god idé simpelthen at sætte sig med et stykke papir og skrive ned, hvad det er, der gør en glad og giver energi.

Det kunne være at gå en tur i skoven, at have tid til avisen om morgenen, at spise en middag med en god ven eller bare at få lov at sidde på en bænk ved vandet i timevis.

"Ideen er at lave en liste over tingene og sørge for, at de bliver en del af ferien. Når vi begynder at blive stressede, er det nemlig de små, gode ting, vi først skærevæk, og når vi skal have energien tilbage, er det vigtigt at få tid til det, der gør os godt. Fordelen ved at skrive dem ned er, at de bliver konkrete, og man bliver opmærksom på dem", siger Pernille Rasmussen.

En tommelfingerregel siger, at hvis man er stresset, så tager det lige så lang tid at komme ovenpå igen, som der er gået med at være stresset.

Pernille Rasmussen

Lang sammenhængende periode

En anden vigtig pointe er at holde en lang, sammenhængende ferie:

"Jeg hører tit, at folk siger, at de bryder deres ferie op i flere bidder, hvor de så er på arbejde ind imellem. Det betyder, at de aldrig når ned i tempo, og at kroppen ikke når at restituere sig", siger psykologen, som mener at tre uger sammenhængende i hvert fald er nødvendige, hvis man skal hvile ud. Og hun advarer samtidig imod ideen om at spare ferie sammen, så man springer sommeren over for i stedet at tage en måned eller halvanden af sted om vinteren.

"Det kan de færreste holde til. Og slet ikke hvis man har et stresset arbejde. Man kan ikke køre seks-syv måneder i træk uden at betale en høj pris for det".

Arbejdsnarkomanen: Jeg arbejder, altså er jeg

Men hun ved godt, at hendes gode råd ikke bliver hørt af alle. Hun har studeret arbej-

dernarkomaner og skrevet en bog om fænomenet. Den type mennesker er formentlig end ikke startet på at læse denne artikel, og de er da slet ikke hængt på indtil nu, så vi kan godt tale lidt om dem:

For arbejdsnarkomanerne kunne ikke drømme om at tage ferie uden at have en bunke arbejde med sig. For der er jo de her noter, som der nu er god tid til at kigge på, eller denne her undersøgelse, der nærmest kun mangler en konklusion, som man da sagtens kan sidde og skrive på om aftenen. Det er indlysende, at mobiltelefonen er tændt eller i hvert fald bliver tjekket nogle gange om dagen, ligesom mailen da heller ikke skal føle sig forsømt i den uge eller to, de har taget ferie.

"Arbejdsnarkomanen hænger sin identitet op på sit arbejde, og hvis han helt skulle slippe taget til arbejdspladsen i ferien, ville han føle, at han var ingenting. Han ville ikke ane, hvad han skulle stille op med al den fritid, forklarer Pernille Rasmussen.

Angstprovokerende ferie ...

Den eneste redning for narkomanerne er, at deres arbejdsplads eller familie sætter dem stolen for døren. Og derefter hjælper dem til at få struktur på en ferie, som kan få dem til at se livet i det rette perspektiv igen.

"Arbejdsnarkomanerne er simpelthen derude, hvor det er svært at se en mening med livet, hvis det ikke handler om arbejde. De ved ikke, hvad de ellers skal tale om, og det er selvsagt angst-provokerende – derfor er den nemme løsning at arbejde videre", siger hun.

I den slags tilfælde har arbejdspladsen også et ansvar for at give en klar melding om, hvad man forventer af de ansatte i ferien. I langt de fleste tilfælde tror de ansatte nemlig, at de er forpligtede til at tjekke mailen og mobilen, mens arbejdspladsen slet ikke har sådan et krav.

"Hvis man er arbejdsnarkoman eller stresset – eller ofte begge dele – så er det vigtigt at få styr på forventningerne fra arbejdspladsen, så man kan holde sin ferie med god samvittighed", som Pernille Rasmussen siger.

mef

Er du arbejdsnarkoman?

Smugler du arbejde med på ferie? Tænkter du: "Jeg arbejder, altså er jeg"? Så er du måske afhængig af dit job.

Svar på de følgende 25 spørgsmål for at få svaret.

Testen indikerer arbejdsafhængighed og er et internationalt anerkendt måleværktøj udviklet af professor i psykologi, Bryan E. Robinson og gengivet i Pernille Rasmussens bog, "Når arbejdet tager magten".

Ud for hvert spørgsmål skriver du det tal, der passer bedst:

1 (aldrig), 2 (nogle gange), 3 (ofte), 4 (altid).

1. Jeg foretrækker at gøre de fleste ting selv i stedet for at bede om hjælp.
2. Jeg bliver meget utålmodig, når jeg skal vente på andre, eller når noget varer for længe.
3. Jeg har altid fart på og kæmper mod uret.
4. Jeg bliver irriteret, når jeg bliver forstyrret, mens jeg er i gang med noget.
5. Jeg har altid travlt og holder mange jern i ilden.
6. Jeg er tit i gang med to og tre ting på en gang. Fx at spise og skrive, mens jeg taler i telefon.
7. Jeg engagerer mig i for meget ved at sige ja til mange ting.
8. Jeg får dårlig samvittighed, når jeg ikke er i gang med et projekt.
9. Det er vigtigt for mig at se resultaterne af det, jeg laver.
10. Jeg er mere interesseret i det endelige resultat af mit arbejde end i processen.
11. Jeg synes aldrig, at tingene går så hurtigt, som jeg gerne vil have, eller at de bliver gjort hurtigt nok.
12. Mit temperament løber af med mig, når tingene ikke går efter mit hoved eller falder ud til min fordel.
13. Jeg stiller det samme spørgsmål flere gange uden at opdage, at jeg har fået svaret.
14. Jeg bruger meget tid på at tænke på og planlægge ting i mit hoved – så jeg ikke er til stede i nuet.
15. Jeg tager mig i at fortsætte med at arbejde, efter mine kolleger er gået hjem.
16. Jeg bliver vred, når andre ikke er lige så perfektionistiske som jeg.
17. Jeg bliver frustreret, når jeg er i en situation, hvor jeg ikke har kontrol.
18. Jeg har tendens til at presse mig selv med egne deadlines, når jeg arbejder.
19. Det er vanskeligt for mig at slappe af, når jeg ikke arbejder.
20. Jeg bruger mere tid på at arbejde end på samvær med venner eller hobbyer og fritidsaktiviteter.
21. Jeg går i gang med et projekt for at få et forspring, selv om alt ikke er på plads.
22. Jeg bliver sur på mig selv, når jeg begår selv de mindste fejl.
23. Jeg tænker mere på mit arbejde og bruger mere tid og energi på det end på forholdet til min familie og mine venner.
24. Jeg glemmer eller ignorerer vigtige familiebegivenheder såsom fødselsdage og ferier.
25. Jeg træffer vigtige beslutninger, før jeg har alle fakta, og før jeg har mulighed for at gennemtænke tingene.

For at finde ud af, om de er afhængig af arbejde, skal du lægge alle tallene i den venstre kolonne sammen. Jo højere score, jo større er risikoen for, at arbejdet har taget magten.

Point 25-56: Det tyder på, at de ikke er afhængig af arbejde. Hvis din score ligger i dette område, er du sandsynligvis en effektiv medarbejder. Du behøver ikke bekymre dig om, hvorvidt dine arbejdsmønstre kan være skadelige.

Point 57-66: Det tyder på, at du er moderat afhængig af arbejde. Hvis din score ligger i dette område, er der imidlertid håb. Ved at ændre dine adfærdsmønstre kan du og din familie undgå negative konsekvenser.

Point 67-100: Det tyder på, at du er afhængig af arbejde i svær grad. Hvis din score ligger i dette område, kan det betyde, at du er på vej til at blive udbrændt.

(SKEMAET har tidligere været bragt i FORSKERforum 205)

Plads til både Hansen og Stoltenberg?

Den sociale baggrund har stor betydning for de studerendes færd på universitetet, mener ph.d.-stipendiat:
Giv universitetspædagogikken et servicetjek

Nadja er ikke i tvivl. Hendes opvækst har gjort det både oplagt og nemt at komme på universitetet.

"Jeg har været meget heldig, at jeg har begge mine forældre, som altid begge to har læst utroligt meget og fra meget tidligt bare har givet mig bøger i hånden," siger den 24-årige studerende i litteraturvidenskab til **Jens Peter Thomsen**, da han er ude på tre forskellige studier for at interviewe de unge til hans ph.d.-projekt.

SENMODERNE STUDERENDE

Og Nadjas udtalelser er kendetegnende for en meget stor del af de universitetsstuderende: Det er både nemmere og mere indlysende at vælge den akademiske vej, hvis forældrene allerede har trådt stien.

Det faktum bliver understreget, når man kigger på de studerendes sociale baggrund, konstaterer ph.d.-stipendiaten: Det er lettere at begå sig på universitetet, hvis ens forældre har gået vejen forud, og hvis man i øvrigt er etnisk dansker. Så hvordan fanger man studerende fra ikke-akademiske miljøer? Pædagogikken trænger til at blive kigget nøje efter, er hans holdning

Koder med store sociale forskelle

Jens Peter Thomsen er uddannet cand. scient. soc. i socialvidenskab, pædagogik og uddannelsesstudier fra RUC i 2002. Han afleverer til sommer sit ph.d.-projekt, som har arbejdstitlen: **Social differentiering og kulturel praksis blandt studerende på danske universitetsuddannelser**.

"Som en del af mit ph.d.-projekt har jeg arbejdet med registerdata på alle danske studerende, og jeg har fundet meget store sociale forskelle. For eksempel har man 21 gange større chance for at læse til læge på KU, hvis man er barn af en universitetsuddannet, end

hvis man er barn af en ufaglært, siger Jens Peter Thomsen.

Studerende fra akademiske hjem har det også nemmere på universitetet. De aflæser nemt de koder, der præger hverdagen, og de ved på forhånd, hvad universitetet og underviserne forventer:

"Det bliver eksempelvis værdisat, at man er original, nytænkende og af sig selv søger ud over pensum, og det ved man, hvis man er vant til at færdes i akademiske miljøer", påpeger Jens Peter Thomsen. Men det kodeks betyder, at der er studerende, som bliver tabt på gulvet, fordi de ikke gennemskuer, at den adfærd bliver forventet. Og fordi de måske samtidig har behov for en mere gennemskuelig struktur for undervisningen.

Mere pædagogik og mindre magi

Han er helt klar over, at tanken om tydeligere pædagogik og et pensum, der er mere ligetil og overskueligt, rammer durk igennem mange underviseres holdning til et studieforløb.

"Der findes en indstilling, som siger, at de studerendes modenhed og selvstændighed bestemmer, hvordan de lærer. Og der er undervisere, som mener, at man ikke kan strukturere undervisningen, fordi det vil pille ved fagenes ethos, hvis man forsøger at styre udviklingen. Men jeg mener, at man måske skal pille en lille smule af magien væk til fordel for pædagogikken og det faktum, at man måske på den måde kan fange nogle andre typer studerende ind", konstaterer Jens Peter Thomsen.

Underviserne med fordel kan gøre sig en række eksplicite pædagogiske overvejelser, nemlig: *Bør man gøre op med ideen om, at struktureret undervisning er umulig, fordi faget er så uhåndgribeligt?*

"I det hele taget tror jeg, det kan være gavnligt at reflektere over, hvad det er for an-

tagelser, man som underviser har om de studerende. Mere eller mindre erkendt".

Den senmoderne studerende: Selvrealisering?

Man kunne forestille sig, at nogle undervisere forventer, at de studerende investerer hele deres personlighed i uddannelsen, mens andre undervisere på forhånd antager, at de studerende ikke er det fjerneste autoritetstro, og at de ikke gider beskæftige sig med noget, der ikke *taler til deres livsprojekt* om at udvikle sig selv.

Men studerende lader sig ikke putte på formler. Og Jens Peter Thomsens undersøgelse viser da også, at tanker om senmoderitetens studerende, der først og fremmest vælger studie efter, hvad der kan være med til at realisere dem selv som mennesker, kun dækker en lille del af de studerende.

"Generelt er de studerendes tilgang til valget af fag meget fornuftig og pragmatisk. Det handler nærmest som en selvfølghed om at finde noget, man interesserer sig for, men for mange skal det samtidig også være et fag, som leder til arbejde, en ordentlig løn og en karriere", konstaterer han.

Mere systematisk undervisning og pædagogik

De fleste studerende er mere bekymrede for om kvaliteten af uddannelsen er i orden, end om den lige taler til dem personligt. Den opdagelse er ikke specielt overraskende for forskeren.

"Alle studerende siger, at de interesserer sig for det, de læser. Det interessante er, hvad den tilkendegivelse er udtryk for. Det er indlysende, at de studerende har helt for-

Den etniske udfordring

Blandt studerende med anden etnisk baggrund end dansk er det tydeligt, at professionsuddannelser som eksempelvis tandlæge, medicin eller ingeniør er de foretrukne.

Af flere grunde: Dels er der et klart jobsigte med disse uddannelser, dels er det uddannelser, der giver prestige og kan bruges internationalt. Men lige så klart er det, at det er sværere for en studerende uden etnisk dansk baggrund at læse til folkeskolelærer el-

ler arkitekt end til tandlæge.

Jens Peter Thomsen: "Problemet er, at det er langt lettere at tage den slags uddannelser, hvis man er godt bekendt med dansk kultur og de kodeks, der følger med. For studerende med anden etnisk baggrund kan det være svært at afkode de kriterier, der ligger for undervisningen, og det stiller selvsagt yderligere krav til underviserne".

skellige grunde til at vælge et bestemt fag, og det er lige så klart, at på nogle studier lægger man vægt på det personligt udviklende, mens man på andre vægter karrieren eller jobsikkerheden.

Og her kan de studerende og universiteterne som nævnt måske kan have en konflikt, lokaliserer han: For undervisningen er ofte ikke specielt systematisk eller tager pædagogisk højde for, at nogle studerende har brug for at blive ført mere håndfast igennem pensum og læseplaner.

I det hele taget er snakken om pædagogik og pædagogisk udvikling ikke øverst på undervisernes to-do-liste: "Både universiteter og undervisere er så trængte, at det ikke er det, der er mest present for dem. Undervisere føler sig pressede på grund af øgede krav om publicering, ekstern finansiering og afrapportering, så der er ikke meget overskud til at sætte fokus på de pædagogiske krav. Fik man derimod merit for at undervise, ville den holdning ændre sig", understreger han.

Og som om de hurdler ikke var nok, så har undervisere og studerende ofte heller ikke den samme opfattelse af, hvad en god studerende i virkeligheden er.

Hvad er en god studerende

Jens Peter Thomsens interviews viser, at mange studerende tit kæmper en kamp for at finde ud af, hvad en god studerende i virkeligheden er.

"Mange bliver irriterede, når diskussioner får lov at løbe løbsk eller bevæger sig ud af en tangent. De bliver også irriterede over, at folk taler uden at række hånden op. De synes ikke, at deres medstuderende opfører sig ordentligt. Men det er netop den kultur, som

mange steder er undervisernes billede på den gode studerende, og det giver en konflikt, når de to holdninger mødes – uden at man hver for sig forstår, hvad der sker".

Polarisering: De pæne kvinder og de vilde mænd

Samtidig er der en kønsforskel på, hvordan studerende opfører sig:

"Det er oftest mændene, der er de sprælske, og selv om kvinderne får højere karakterer, så er det den sprælske studerende, der bliver værdisat af systemet", påpeger forskeren, som også mener, der vil ske en polarisering af kvinder og mænd i universitetsmiljøet. Man vil tydeligere og tydeligere se, at der er en restgruppe af mænd, som falder igennem, og en anden gruppe mænd, som tilhører eliten, mens kvinderne vil udgøre den store midtergruppe.

"Groft sagt så bliver kvinderne socialiseret til at være samvittighedsfulde, ordentlige og pæne, mens mændene er vilde, ureglerlige og sprælske. I virkeligheden passer kvindernes model meget bedre til et uddannelsessystem, men fordi universiteterne altid har været præget af mænd og et patriarkalsk syn på kønnene, så er det mændenes værdier og opførsel, som bliver værdsat", siger Jens Peter Thomsen og skynder sig at understrege, at det sprælske og ureglerlige naturligvis skal være af den rigtige slags! Den slags som har den kulturelle og akademiske bagage med.

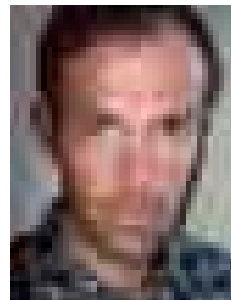
Feminisering – at få fat i mændene

At der er flere kvinder på universitetet, er ikke en udvikling, der bekymrer Jens Peter Thomsen. Al snak om problematisk *feminisering* af universiteterne preller af på ham.

"Skrækken for, at der bliver for meget snak om tingene og for meget føle-føle, mener jeg, er skudt helt forbi. Den kvindeligt mærkede studieattitude fungerer som sagt godt i et uddannelsessystem, og de røster, der taler om, at det er problematisk, at der nu er flere kvinder end mænd på studierne, forstår jeg slet ikke. Det er kun lige over halvdelen af de universitetsstuderende, der er kvinder, og det er ikke noget alarmerende tal – specielt fordi det gennem historien altid har været væsentligt mere ulige i mændenes favør, siger han.

Samtidig dominerer mænd mange steder i de konkrete uddannelsessammenhænge.

Når det er sagt, mener Jens Peter Thomsen dog, at der er god fornuft i at forsøge at

Mange studerende bliver irriterede, når diskussioner får lov at løbe løbsk eller bevæger sig ud af en tangent. De bliver også irriterede over, at folk taler uden at række hånden op. De synes ikke, at deres medstuderende opfører sig ordentligt

Jens Peter Thomsen

få fat i de mænd, som har gennemsnittet til at komme på universitetet, men som af en eller anden grund ikke kan se sig selv i det miljø.

Drenge-attraktion

Han ser to måder, man kan indfange den tabte mandegruppe på. Først og fremmest handler det om overhovedet at få dem gjort interesserede i at søge en universitetsuddannelse. Det betyder, at uddannelserne skal gøres mere jordnære.

"Igen handler det om at have en grundig, eksplicit pædagogik, som kan være med til at støtte dem i et miljø, der er nyt for dem", siger forskeren. Dernæst mener han, at det kunne være en mulighed at skrive ind i universiteternes kontrakter, at der som målsætning skal være en vis andel af studerende fra hjem, hvor forældre har korte uddannelser.

Men betyder den model ikke, at man udvander universitetsuddannelserne for at tækkes den laveste fællesnævner?

"Det mener jeg bestemt ikke. Alle nye studerende skal jo stadig leve op til universiteternes krav. Det vil jo ikke gå ud over uddannelsernes niveau, at man begynder at tænke pædagogik ind i undervisningen. Hvis man kan tale om, at der bliver slækket på kravene, så er det taxameterordningen, der er synderen. For at få flere igennem studierne sker det, at man slækker på kravene. Men det skal ikke ligge studerende fra ikke-akademiske miljøer til last".

mef

Han kaldte sig selv 'hardliner'

RUCs nye bestyrelsesformand Christian S. Nissen: RUCs eksistensberettigelse er at være anderledes

"RUCs eksistensberettigelse er at være anderledes end de andre universiteter. SDU, Århus og Aalborg har regionale eksistens-berettigelser. Det har RUC ikke, så tæt på Københavns Universitet. RUC skal ikke være markedsførende på volumen, for nogle af de andre vil være større. RUCs skal videreudvikles som noget særligt. Tænkning og pædagogik skal udfordres; udfordringen er måske at se kritisk på nogle af RUCs succes'er i stedet for at hvile på dem".

INTERVIE W: STYR PÅ RUC

Siger RUCs nye bestyrelsesformand Christian S. Nissen, som maner en frygt i jorden hos mange RUC-ansatte om at det særligt RUCs skal forsvinde. Men det betyder ikke, at alt forbliver som det plejer:

"RUCs opfindelse var den 2-årige basisuddannelse, den tværfaglige undervisning og projektgrupperne. Andre universiteter har overtaget disse elementer. Men RUC skal finde sin plads i det nye uddannelsessystem: EU's Bologna-erklæring lægger op til 3-årige afsluttede bachelorforløb, og RUC er ikke skræddersyet hertil. Aalborg har valgt at gå ned på 1-årige basisforløb. Men vi skal have lagt en række alternative modeller op. Og jeg er indtil videre åben over for at finde helt nye løsninger".

Selverklæret 'hardliner' i bestyrelsen

Nissen sætter sig i en varm stol på RUC, hvor der i flere år har været uro om ledelsen. Den startede, da den nye RUC-rector Poul Holm sammen med den daværende direktør Lars Kirdan i begyndelsen af 2006 fremlagde et 'statusnotat', som fremmanede krise. Det notat måtte de modstræbende trække tilbage efter halvanden måneds uro, og direktøren måtte gå. Så opstod der utilfredshed med, at rektor uden større debat gennemtrumfede en ny institutstruktur. Så udpegede han egensindigt de nye institutledere. Og al turbulensen kulminerede med bestyrelsens krisemelding i december 2007 med varsling af millionunderskud og trussel om 20-30 fyringer. Det udviklede sig farceagtigt, da det viste sig, at RUC slet ikke havde et underskud på 6 mio. kr. men et overskud på 9 – og to måneders dommedagsstemning løstes op i, at der slet ingen fyringer kom.

Og Nissens rolle? Selv kaldte han sig "hardliner" ved det mest dramatiske bestyrelsesmøde d. 20 december.

"Den økonomiske krise blev usagligt behandlet i pressen, inklusive i FORSKERforum. Sagen er, at RUC i en årrække har haft et driftsunderskud, og dermed negativ egenkapital. Det er uholdbart, så for bestyrelsen er det afgørende at rette op på økonomien. Diskussionen var så, om det skulle ske over

et år eller over 4 – og bestyrelsen var landet på et kompromis. Men så dukkede der en prognose op med et driftsunderskud på 6-10 mio. og det gav så december-forløbet.

Og sagen er, at uanset, hvad bestyrelsen kunne gøre, så kunne det kritiseres. Uanset hvor psykisk uheldigt det er på en arbejdsplads at annoncere mulige afskedigelser – her 20-30 – så skal ledelsen ifølge gældende regler påpege risikoen for at større besparelser kan føre til afskedigelser af et givet omfang.

Men nu var det så glædeligt, at institutlederne i samarbejde med medarbejderne fandt løsninger, så vi undgik massefyringer. – tilmed med Akademisk Råds opbakning, lige med undtagelse af Gorm Ryes ISG-institut".

Ingen garantier

Nogle mere end antydede at nogle i ledelsen kørte fyre-hyre –politik, hvor nogle ansatte skulle ud for at der kunne blive plads til fornyelse på de områder, som de nye institutledere prioriterer højt?

"Det må jeg afvise. Planen var ikke, at der skulle fyres 20-30 for bagefter at ansætte nogle nye. Det var meget banalt: Ingen ansvarlig ledelse kunne se passivt på et voksende underskud, derfor opbremsningen. Men når det er sagt, så skal nedskæringsprocesser da også være fremadrettede. Og i det pålæg til institutlederne i januar-februar om at gå deres økonomi igennem, var der da også peget på, at de heri skulle inddrage 'den langsigtede strategi'. Det ville jo være jo meningsløst at frede det, som skal nedprioriteres".

Kan Nissen garantere, at der ikke kommer nye fyringsrunder?

"Det kan ingen ansvarlig leder – hverken bestyrelsesformand eller rektor – udstikke garantier for. Jeg kan kun sige, at vi arbejder med at få en budgetteringsmodel og en regnskabsføring, så vi får en langsigtet sund økonomi. Det vil mindske risikoen for abrupte besparelserkrav".

Kan Nissen garantere, at RUCs bestyrelsesformand ikke kommer på forsiden af FORSKERforum?

"Vel kun, hvis jeg også påtager mig jobbet som redaktør for bladet. Det skulle jeg måske overveje ..."

Uden tap'eren og vip'eren stemmer

Nissen blev ny bestyrelsesformand på RUC, efter kampvalg med stemmerne 6-3. To studenter stemte for. Men de interne medlemmer – tap'eren Ulla Svanlundh og vip'eren Jeppe Dyre – stemte imod ham. *Hvorfor kunne han ikke få deres opbakning?*

"Det må du spørge dem om", svarer Nis-

sen. "Men jeg er da ked af, at tap'eren og vip'eren ikke stemte på mig. Det er en svækkelse af min position. Det er selvfølgelig bedst, hvis en universitetsformand har legitimitet og opbakning i hele bestyrelsen. Jeg ved ikke, om det er mit ry som 'økonomisk hardliner'. Men i de interne drøftelser i bestyrelsen havde jeg sagt, at en sund økonomi er et must.. Det må man ikke renoncere på, heller ikke selv om det kan medføre kritik og skepsis blandt de ansatte".

Hvorfor særlig medindflydelse til VIP'?

Men det videnskabelige personale er sat helt udenfor indflydelse?

"Det gamle system med medarbejdervalgte ledere var langtfra altid en lykkelig situation, for der var en lang række ting, som gik i fisk og der var især beslutninger, som aldrig blev taget, fordi mange valgte ledere udøvede konsensus-ledelse. Min egen universitetsgeneration fra 1960'erne er 'en generation af ledelsesmæssige eunukker', som jeg skrev i en artikel i Uddannelse i 1991 om det gamle kollegiale ledelsessystem. Der er efter min opfattelse brug for en ledelse, som kan tage beslutninger og stilles til ansvar. Jeg har aldrig hørt vandtætte argumenter for, at medarbejderne på lige netop universitetet skulle have særlig indflydelse på deres arbejdsplads, når de ansatte på andre – både offentlige og private – vidensintensive virksomheder og forskningsinstitutioner ikke har det. Tag for eksempel Novo, Rigsarkivet, Nationalmuseet eller Rigshospitalet for at nævne et par stykker.

Derimod synes jeg, at der er mange gode grunde til, at studenterne skal have en ganske særlig indflydelse på deres undervisning. De er voksne mennesker og det er deres uddannelse og fremtidige arbejdsmuligheder, det gælder. De bør jo være de aller mest interesserede i en kvalitetsudvikling og –kontrol".

Troubleshooter eller krise-management?

RUCs ansatte kan se frem til at få en meget handlekraftig bestyrelsesformand, som er kendt for at være troubleshooter på store (kriseramte) institutioner: Nationalmuseet, Rigshospitalet og DR. Alle steder gennemførte han store reformer, som først blev mødt med større eller mindre modstand fra de ansatte, men som med tiden fik anerkendelse som 'nødvendige'. Nissens eneste større fejltrin var musikhuset i DR-byggeriet, hvis milliardoverskridelse kostede ham posten som DR-generaldirektør.

"Hov, det er en offentlig myte", korrigerer Nissen: "Jeg blev IKKE fyret med henvisning til overskridelserne. De særligt interesserede kan læse min bog "Generalens veje og vildveje" med min udlægning af, hvad der foregik i kulisserne".

Nissen vil heller ikke anerkende, hvis historien udlægges sådan, at han har søgt kriseramte institutioner:

"Udtrykket 'kriseramte' giver et forkert signal. Jeg vil hellere sige, at de stod overfor modernisering og et udviklingsarbejde. Af de tre institutioner, jeg har haft med at gøre, var det kun Rigshospitalet, der havde store økonomiske problemer. Problemerne på Nationalmuseet og i DR var af mere uheldig karakter. Men det er da rigtigt, at der er sket afskedigelser, som led i udviklingsprocessen alle tre steder.

Omlægningerne i DR medførte, at der blev nedlagt 1000 stillinger over 10 år, men den samlede personalereduktion begrænsede sig til et par hundrede, fordi der blev flyttet stillinger fra administration, teknik og service til journalistik".

Er RUC nu Nissens nye udfordring som 'kriseramte' institution?

"Udtrykket kriseramte er som sagt et forkert udtryk. Da jeg blev opfordret for halvandet år siden til at gå ind i bestyrelsen, oplevede jeg ikke min rolle som trouble-shooter! Jeg har det privilegium som freelancer, at gøre, hvad jeg har lyst til. Og jeg sagde ja, fordi det er en interessant udfordring. Som gammel studenterpolitiker og universitetslærer ved KU og nu med tilknytning til CBS og RUC trækker universitetetsmiljøet vel i den gamle cirkushest".

Det er bestyrelsens opgave at sikre en funktionsduelig ledelse...

Christian S Nissen

Skæve forskningsbevillinger mellem universiteterne

Hvad er så RUCs største problem?

"Det er et stort problem, at RUC, CBS og Aalborg er klart forfordelt hvad angår forskningsressourcer i forhold til de gamle universiteter. Der er ikke en objektiv begrundelse, sådan har det bare været fra starten. Det er utroligt vigtigt, at vi får genoprettet den skævhed, og det er en politisk opgave, som jeg vil arbejde på. RUCs forskere skal have samme forskningsmuligheder som dem på KU. Det nye præstationsorienterede finansieringssystem rummer nemlig et djævelsk Matthæusk princip, hvor de ressource-svage i udgangspunktet også vil have ringere vilkår for at klare sig godt – og så bliver det svært at opbygge kvalitet og volumen i det konkurrencesystem, som politikerne er ved at opbygge".

Men større bevillinger gør det ikke alene: "RUC skal som udgangspunkt have et bredt forskningsberedskab på alle områder, for at der kan udbydes forskningsbaseret un-

dervisning. Men det er også indlysende, at RUC som et mindre universitet ikke har volumen-mæssige fordele. Det betyder, at vi ikke kan dække alle fagområder på et højt niveau. Men RUC kan gøre en forskel inden for udvalgte områder, på spydspidsen", siger han.

At kombinere de hensyn kræver særlige løsninger:

"Forskningsressourcer skal prioriteres. Hvordan det skal gøres, har vi ikke taget stilling til. Men det skal ske på en måde, så RUC fortsat er en attraktiv arbejdsplads for alle. Det skal vi arbejde på i bestyrelsen".

Basisuddannelsens dilemmaer

Christian Nissen har selv tre børn, som har gået på RUC. Om det vil han ikke fortælle andet, end at de som helhed oplevede det som en positiv og modnende oplevelse, men med nogle servicemæssige "svigt" indimellem.

"Grundlæggende er det jo meget positivt, at RUC overhovedet ingen problemer har med studietiderne på basisuddannelsen, hvorimod det kniber mere på overbygningen. Og så klarer de studerende sig ualmindeligt godt bagefter, de har ingen særlige problemer med at finde beskæftigelse. De har et godt ry blandt arbejdsgiverne".

RUCs strukturelle kendetegn er den 2-årige basisuddannelse, den tværfaglige undervisning og projektrupperne. Men det udfordres af EUs Bologna-proces, der lægger op til 3-årige afsluttede bachelorforløb, og RUC er ikke skræddersyet hertil.

"Uddannelsernes kendetegn har været den brede indgangs-port, hvor man kan læse 3 (4) basisuddannelser i to år og så vælge at specialisere sig ad flere spor. Nogle har kritiseret, at der hermed bruges for meget tid på basis, så det fagspecifikke forsømmes. Du ved meget om noget bredt, men for lidt om de enkelte fag. Det er et dilemma, som vi har drøftet i bestyrelsen. Jeg har ingen særlige synspunkter, for jeg kender ingen evaluering, som an-

befaler en drastisk RUC-reform hen mod det mere traditionelle universitet. Men vi må arbejde med forskellige modeller; og en mulighed er da at kombinere basisuddannelsen og overbygningerne på en måde, så der bliver en mere glidende overgang".

Og hvad så med rektor Holm?

Skal Nissen være arbejdende bestyrelsesformand?

"I den indledende fase vil jeg bruge en del tid på at sætte mig ind i sagerne. Der er gået en turbulent tid forud, og det er min vigtigste opgave at sikre, at der er en kvalificeret ledelse. Men ellers skal bestyrelsen holde sig i betydelig armslængde, dvs. at jo mere man ser mig på RUC, jo større problemer er der ...", svarer Nissen. "Men det er da i øvrigt min holdning, at det ikke er bestyrelsesformanden, som skal repræsentere RUC i offentligheden, rektor skal optræde som talsmanden. Det er bestyrelsens opgave at sikre en funktionsduelig ledelse, at medvirke til at der udarbejdes en strategi samt at føre kontrol med, at den daglige ledelse når målene til den fastsatte tid og inden for budgettet.

Den nye bestyrelsesformand vil altså holde sig i baggrunden, ikke bare fordi han er en meget beskeden mand, men fordi der ligger det samme styringsprincip til grund som i almindelige virksomheder, hvor bestyrelsen tager sig af det overordnede, og den adm. direktør tager sig af den daglige drift".

Der har været en del turbulens på RUC i de senest år: Har rektor Poul Holm levet op til sin rolle som ansvarlig leder?

"Der er sket en række ledelsesmæssige fejlgreb, og der er gennemført nogle fornuftige ting. Vægtningen mellem plusser og minusser vil jeg ikke kommentere".

Er Poul Holm stadig rektor pr. 1. jan. 2009?

"Det kan jeg ikke vide".

En bundlinie med sorte tal, der bare bliver højere og højere. Medarbejdere, der er mere tilfredse, gladere og tillige tryggere. Samt en ledergruppe, som føler sig mere motiverede og fokuserede. Alt sammen på grund af målrettet coaching.

LEDELSE: COACHING

Den slags udsagn kunne lyde som bagsideteksten til en amerikansk management-bog. Men i dette tilfælde er det langt mere jordnært. I store træk er det nemlig en del af konklusionen på filosof Kim Gørtz ph.d.-afhandling om coaching, med eksempel i banken Nordea. Siden januar 2006 har han fulgt bankens arbejde med at implementere coaching på alle niveauer i organisationen. Og resultatet er rent faktisk, at bundlinietallene

10 gode råd - om coaching som ledelsesværktøj

1. Coach kun de medarbejdere, der gerne vil coaches – og pres aldrig
2. Tag medarbejderens valg af emner alvorligt – også selv om du har en forestilling om, at der er noget, der er vigtigere at tale om
3. Vær omsorgsfuld, rosende og aktivt lyttende
4. Udvis forståelse for medarbejderens eventuelle frustration og uro over arbejdssituationen
5. Pres ikke medarbejderen til at tage ansvar for nye målsætninger, søg i stedet at skabe overblik over de udfordringer, der allerede er til stede
6. Søg eventuelt at reducere arbejdspresset ved at overdrage eller uddelegere nogle af medarbejderens opgaver
7. Støt medarbejderen i at vedligeholde og skabe gode relationer til kollegaer
8. Hjælp medarbejderen med at finde mening i arbejdet
9. Tag altid udgangspunkt i den konkrete situation, medarbejderen befinder sig i
10. Glem coaching ind i mellem og betragt det, der ikke bliver sagt eller skrevet ned. Bemærk hvordan medarbejderne retter sig mod arbejdet og hinanden; hvor hurtigt de løber, og hvordan de påvirker hinandens trivsel (Kilde: Kim Gørtz)

vokser i samme takt som medarbejdernes arbejdsglæde og ledernes tilfredshed.

Men et er en bank, der arbejder efter benhård bundlinie – hvor coaching er en kæde af management - noget andet er vel et universitet, hvor fokus er på processer og forskningsresultater?

Næh, nej, mener Gørtz. Resultaterne fra Nordea kan bestemt godt overføres til universitetsverdenen. I hvert fald i princippet: "For i sidste ende handler det jo om, hvorvidt folk ønsker at blive coaches. Men som udgangspunkt ville coaching være både godt og nyttigt for forskere, for selvfølgelig kan både en lektor og en professor coaches og coache, siger forskeren".

Coaching og tryghed

Første skridt i implementering er, at ledelsen have tænkt over, hvorfor coaching er en god idé på netop deres universitet, institut eller afdeling. Og så skal man sørge for at gribe processen professionelt an.

"Medarbejderne skal føle sig sikre på, at det ikke bare er et eller andet lommepsykologisk greb, man har gang i. Hvis mennesker skal sige ja til noget, skal de kunne se en fordel i det. Derfor må ledelsen forklarer, hvad den enkelte kan få ud af coachingen", forklarer ph.d.eren, som også mener, at vejen frem er til en start at invitere medarbejderne til en coaching-session.

"En invitation har man lov til at sige nej til, og jeg tror, det er en god idé, at coaching starter som noget, man frivilligt tager imod, hvis man kan se en mening med det. Man kan også vælge at samle hele afdelingen eller instituttet til et seminar, hvor man lancerer tanken om coaching som et middel til at blive bedre til sit arbejde".

At stille spørgsmål

På universiteter kunne teamcoaching måske også være en måde at styrke samarbejdet på, funderer Gørtz: Der er nemlig ikke noget, der foreskriver, at coaching skal være en seance mellem to mennesker alene.

"Endelig kunne man også vælge en model, hvor ledelsen begynder at bruge coachingmetoder, når en medarbejder tilfældigt dropper ind for at vende et problem eller få et godt råd. For coaching går frem for alt ud på at stille spørgsmål og lade den anden om selv at finde frem til sin egen løsning uden at servere den på et sølvfad, siger Kim Gørtz.

Mange steder bliver coaching brugt, når medarbejderne bliver indkaldt til MUS. Her er spørgeteknikken igen en god måde at åbne

Selv en profess

Coaching er det store buzz-w
Kim Gørtz valgte det derfor so

snakken og få medarbejderen til selv at spore sig ind på, hvordan han eller hun kommer videre med et problemstilling.

Og fordi coaching netop handler om, at den, der bliver coachet, faktisk selv sidder med svarene, når bare vedkommende får sat lys på nogle nye sider af sagen, så vil coaching være godt i universitetsverdenen, hvor folk i hovedsagen selv er vant til at finde deres svar:

"Forskellen er bare, at de via coaching måske hurtigere kan finde frem til svarene. Og måske endda kan finde nogle svar, der er mere originale, end dem de ville kunne finde helt alene. Ingen er i stand til at reflektere over alting selv".

Forskellen: Universiteter mindre sammenhængende

Gørtz medgiver, at universiteterne har en udfordring i forhold til en privat virksomhed.

Forskellen på en bank og universitetet er eksempelvis, at et universitet er mindre sammenhængende end en privat virksomhed. Men det er ikke det eneste, der adskiller dem.

"Der er heller ikke det samme kollegiale sammenhold. Der er ikke tradition for, at man forholder sig aktivt til de andres udfordringer og er indstillet på at hjælpe andre videre", mener Kim Gørtz, som efter sin studietid har været tilknyttet forskningsmiljøer på RUC og CBS.

"Jeg har da selv oplevet at gå rundt mutters alene på gangene og følt, at der var en

For kan coaches

ord i al ledelse, og filosofien
om tema for sin erhvervs-ph.d

stemning af, at her skal man ikke udstille, hvis man ikke rigtigt ved, hvordan man skal få hul på noget stof. Men selv om stemningen ikke er til at tale om usikkerheden, så trives den jo alligevel, og i de tilfælde ville coaching – eller bare en systematisk kollegial snak have været god”.

Hans studie i Nordea fortæller, at også det, man på managementsprog kalder 'sammenhængskraften', bliver styrket gennem den kontinuerlige coaching.

”Fordi man lytter til hinanden, og folk derfor føler, at de har noget sammen. At de hører sammen – også selv om de ikke nødvendigvis arbejder med det samme”, siger han. ”Der sker samtidig det, at når man begynder at interessere sig for hinandens arbejde, opstår der også en masse ideer. Både hos den enkelte og hos gruppen”.

Men i en atmosfære, hvor der ofte ikke er den store tradition for aktiv medarbejderpleje eller politik for godt arbejdsmiljø, hvordan skal man da overbevise medarbejdere og ledere om den gode idé i at coache hinanden?

Universitetet: Coaching-kompetence hos ledelsen

Hans egen erfaring fra universitetsverdenen siger ham, at den vigtigste hurdle for at bruge coaching bevidst her er, at det skal være helt tydeligt, hvad den enkelte forsker får ud af at bruge sin tid på det. Og at den, der coacher faktisk kan finde ud af det.

Adjunkter, der er rigtig hårdt spændt for, ville få et nervesammenbrud, hvis de følte, at det bare var en kaffeslabberads, de var indbudt til. Derfor er Gørtz' fornemmelse, at det er nødvendigt, at den leder, der giver sig i kast med coaching, har en form for coachingkompetence.

”Hvis coaching skal bringe medarbejderen videre, skal lederen turde stille nogle udfordrende spørgsmål. Uden at overtræde nogle grænser naturligvis. Men for at kunne det, skal man have en grundlæggende viden om, hvad man gør, påpeger Gørtz, som ikke i tvivl om, at intern coaching er en god løsning. Selvom det kræver noget forarbejde.

”Der er forsket meget i fordele og ulemper med intern og ekstern coaching. Mange mener, at den eksterne er den rareste, fordi man kan tale mere frit med et menneske, der kommer ude fra. Og ekstern coaching kan samtidig være med til at fremme den enkeltes eget, subjektive liv”, forklarer han.

”Men for arbejdspladsen viser det sig, at de interne processer er bedst, fordi man får sat ord på de ting, der foregår internt i organisationen – og der er derfor mulighed for rent faktisk at gøre noget ved det, hvis der er noget, man er utilfreds med eller nogle procedure, man gerne vil have gjort noget ved”.

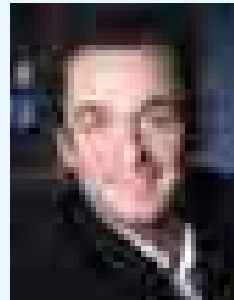
Initiativet til coaching ikke nødvendigvis behøver blive sat i gang af rektor. Det kan sagtens være det enkelte institut eller afdeling, der starter sin egen proces. Omvendt er der ingen tvivl om, at for universitetet som helhed, er det en stor fordel, hvis det i sidste ende er topledelsen, der kommer med en melding om, at coaching skal være en del af dagligdagen.

Ville være ubesmített

Gørtz har allerede udgivet en række bøger om coaching. Men efter et par år at have fulgt processen med implementering af coaching på alle syv ledelsesniveauer i Nordea, opdagede Gørtz, at han jo aldrig selv var blevet coachet, og det satte en tankerække i gang. For hans princip havde været, at han som forsker af metodiske grunde måtte holde sig på afstand, ubesmített og uinvolveret i sit forskningsemne.

Måske er det sådan, at skal man beskrive hvad fodbold er, så skal man selv have prøvet at spille, for at komme helt ned i materien?

”Jeg ved stadig ikke helt, om det er nødvendigt at prøve tingene for at kunne beskrive dem til bunds, men jeg gik med til at prøve et coaching-forløb”, siger Kim Gørtz, som – efter nogen overvindelse – blev coachet på sit

Medarbejderne skal føle sig sikre på, at det ikke bare er et eller andet lommepsykologisk greb, man har gang i.

Kim Gørtz

projekt af sin Nordeavejleder. En mand, hvis lederevner han respekterer og som han tillige følte sig på bølgelængde med, fordi han også er akademiker.

”Som udgangspunkt er det vigtigt, at den, man bliver coachet af, er et menneske man respekterer og stoler på, ellers fører coachingforløbet ikke til nogen nye indsigter”.

I hans personlige coaching-forløb fik han pludselig sat ord på nogle af sine oplevelser med at være i bankverdenen, som betød, at han faktisk blev bragt videre med sin afhandling – så meget, at han nu drømmer om at kunne forsætte sin forskning i en erhvervs-post-doc.

mef

Projekt: Coaching i Nordea

Kim Gørtz vandt i april i pris for formidlingen af sit erhvervs ph.d-projekt.

Hans projekt startede 1. januar 2006 med at se på implementeringen af coaching i Nordea. Han sendte spørgeskemaer til 150 mellemledere i bankkoncernen. Over halvdelen mente, at coaching påvirker forretningsresultaterne positivt, selv om de kan have svært at pege direkte på resultaterne.

Mange ledere konstaterede, at coaching øger kvaliteten af arbejdet, produktiviteten samt kunde- og medarbejdertilfredsheden. Endvidere spæede flere ledere, at coaching på længere sigt kommer til at påvirke forretningen i opadgående retning.

Blandt medarbejderne mente 87 procent, at de har haft god gavn af coachingen. Blandt de sidste 13 procent peger flere på, at de ikke blev udfordret nok af lederens spørgsmål.

Klage til UNESCO

DM: Universitetsloven, følgelovene, forskningsfinansieringen og ekstrem politisk og administrativ kontrol er i strid med anbefalinger, som Danmark har skrevet under på

DM har nu fremsendt klage til UNESCO over, at Danmark ikke sikrer individuel forskningsfrihed, medarbejdernes medindflydelse samt selvstyre for universiteterne. Klagen er indbragt, fordi Videnskabsministeriet hårdnakket har nægtet at indgå i dialog om den danske universitetslovs frihedsgrader. Og DM ville gerne have forelagt klagen for ministeriet før den blev sendt til UNESCO, men ministeriet aflyste det planlagte møde ...

Selv om Danmark har undertegnet UNESCO-deklarationen om universiteter, så henholder Videnskabsministeriet sig til, at de omtalte frihedsrettigheder var møntet på, hvordan universiteter i den tredje verden burde organiseres.

Universitetsloven blokerer for frihedsgrader

Klagen indsendes året før universitetsloven skal 'til eftersyn', noget som **DMs formand Ingrid Stage** gør til et krav om 'revision':

"Det er ikke kun universitetsforskere selv, der kræver forsknings- og ytringsfrihed sikret på universiteterne. Det er heller ikke primært af hensyn til forskerne, at loven skal ændres. Universiteternes uafhængighed

og forskernes uantastelige ret til at forske frit og ytre sig kritisk er afgørende for samfundets udvikling. Derfor vedtog UNESCO med Danmarks tilslutning i 1997 et såkaldt normativt instrument i nogle *Recommendations*. Disse standarder var møntet på alle verdens universiteter".

DM har derfor indgivet klagen over Danmarks manglende overholdelse af retningslinierne. Klagen, som bakkes op af verdenslærerorganisationen Education International med 30 millioner medlemmer, påviser, at universitetsloven, følgelovene, forskningsfinansieringen og den ekstreme politiske og administrative kontrol er i modstrid med det, som UNESCO anbefaler.

Europarådet: Intellectuelt tilbagefald

Stage henviser til, at **Europarådet** i 2006 tilsvarende vedtog *'Recommendation on Academic Freedom and University Autonomy'*. Kernen i anbefalingerne er selvstyre for universiteterne, sikring af den individuelle forskningsfrihed og medarbejderindflydelse. Europarådet skriver som begrundelse "Historien har vist, at overtrædelse af den akademiske frihed og universitets-autonomi altid har

resulteret i intellektuelt tilbagefald og deraf følgende social og økonomisk stagnation".

Ingrid Stage: "Men forholdene på Danmarks universiteter lever ikke op til de internationale standarder. Universitetsloven står i vejen for mange af anbefalingerne. Folketinget og ministeriet detailregulerer i helt ekstrem grad, så universiteternes reelle selvbestemmelse over centrale forhold, for eksempel eksamensformer, er ikke-eksisterende. Og uden institutions-autonomi er det ikke muligt for ledelserne reelt at sikre den enkeltes akademiske frihed, ligesom de strategiske rammer og de kvantitative mål i udviklings-kontrakterne kan umuliggøre udøvelse af den forskningsfrihed, der *formelt* er sikret i loven".

Folketingsspørgsmål: Har Sander indflydelse på BERLINGSKEs indhold?

I Folketinget har DMs klage til UNESCO ført til spørgsmål til Videnskabsministeren, som bl.a. er spurgt til, om UNESCOs frihedskriterier er korrekt gengivet i FORSKERforum. Det har ministeren tidligere nægtet at besvare, fordi "FORSKERforum er en privat udgivelse, hvis indhold ministeren ikke har nogen

Annonce

DM's forskningspriser 2008

I 2008 uddeler DM to forskningspriser inden for:

- **Naturvidenskab**
- **Grænseoverskridende forskning**

Hver forskningspris er på 50.000 kroner. Fristen for indsendelse af indstillinger er 1. oktober 2008. Offentliggørelse og uddeling af priserne vil finde sted 11. november 2008 i DM.

Mere information om DM's forskningspriser kan findes på www.dm.dk/forskningspriser

DM er mødested for over 36.000 kandidater og studerende inden for humaniora, naturvidenskab, samfundsvidenskab og sundhedsvidenskab.

dm.dk

Tvivlsforhaling

- er en politikkermetode til at undvige ubekvem forskningsviden, siger amerikansk videnskabsjournalist

"Kommentatorer på tværs af det videnskabelige spektrum er normalt enig om, at videnskab skal informere, men ikke diktere politikernes valg – på samme måde som efterretningsvæsenet hjælper med at informere om militær strategi eller udenrigspolitik. Der er ikke mange forskere, som er så naive at de mener, at videnskab altid skal diktere en beslutning, men politikere og beslutningstagere må ikke forsvare beslutninger ved hjælp af fordrejet videnskab", siger den amerikanske videnskabsjournalist Chris Mooney, der har lavet en analyse af, hvordan videnskab bliver brugt og misbrugt af den republikanske regering under George W. Bush.

ESSAY: MOD-VIDENSKAB

Han har lavet et katalog over forskellige typer af misbrug af videnskab (SE ESSAY PÅ NÆSTE SIDE).

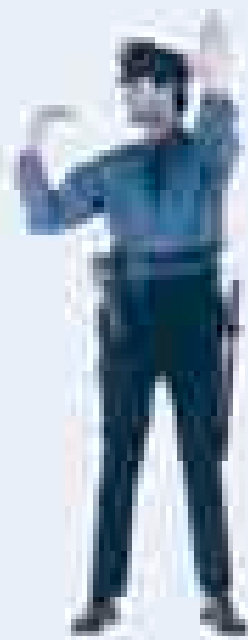
Et punkt i kataloget er **tvivlsforhaling**. På trods af at en mere og mere enig videnskab fortæller om indikationer på en global opvarmning som er menneskeskabt, så udsætter de en stillingstagen til, hvad der må gøres, fordi indgreb kan få alvorlige konsekvenser for livsførelsen hos dem, som skal vælge dem. Derfor er det et helt almindelig manøvre at afvise videnskaben ved at så tvivl og kræve nye undersøgelser:

At fremhæve tvivl. Der er én bestemt form for fejludlægning i den politiserede forskning, som forekommer så hyppigt, at den gør krav på en kategori for sig. Det drejer sig om, at politikere og embedsmænd overdrevent fremhæver en videnskabelig tvivl, ofte med det formål at forhindre politiske indgreb.

Forskningen leverer aldrig sikker viden om verden. Man kan altid forestille sig en fremtidig undersøgelse, der drager helt andre konklusioner end alle andre, og nye opdagelser rejser ofte flere spørgsmål, end de rent faktisk besvarer, hvilket øger snarere end mindsker usikkerhed.

Da videnskabelig tvivl aldrig helt kan fordrives, kan den næppe give god undskyldning for politisk passivitet. Var det tilfældet, var der aldrig noget, der blev gjort. Ikke desto mindre har de konservative i politiske sager med klare videnskabelige aspekter spillet på tvivlen netop med det formål. Endvidere har man helt strategisk overdrevent selve tvivlsspørgsmålet og dermed fejlrepræsenteret, hvad forskere faktisk ved. Visse dele af erhvervslivet er sågar gået så langt som til at "fabrikere" usikkerhed ved strategisk at rejse tvivl om allerede velaccepterede konklusioner.

Som det fremgår, kan politikere, der kræver "mere forskning" for dermed at forhale

en bestemt sag, være skyldige i at misbruge videnskaben. Om tvivlsfremhævelse kan kategoriseres som misbrug, afhænger selvfølgelig af, hvor komplet forskningen er vedr. det pågældende spørgsmål. I en rapport fra 1996 antyder den nu afdøde demokrat George Brown, et højtstående medlem af forskningsudvalget i Repræsentanternes Hus, at politikere i mange tilfælde kan være nødt til at træffe beslutninger selvom der hersker stor usikkerhed. Forskningen er kun en enkeltkomponent i beslutningsprocessen, og politisk handling eller passivitet kan begge vise sig at få konsekvenser på længere sigt.

En variant af denne type af misbrug går ud på, at man kræver forskellige grader af videnskabelig sikkerhed i forbindelse med forskellige sager – hvilket i grunden betyder, at man omkalibrerer tvivlsmåleren efter politisk behov. F.eks. går de konservative klart ind for, at man forholder sig skeptisk over for klimaforskningens ellers velaccepterede konklusioner. I et brev til fire republikanske senatorer i 2001 fremhævede præsident George W. Bush tilbageværende tvivlsmomenter som grund til at være tilbageholdende ved at skride ind over for CO₂-udslip, idet han pegede på "forskernes ufuldstændige viden om årsager til, og løsninger på, global klimaforandring." Men Bush har haft sværere ved at fastholde denne stringente tilgang til videnskabeligt belæg i andre sager. I en spydig lederartikel i Scientific American i 2001, sammenlignede man Bushs tilgang til klimaforandring med hans støtte til missilskjoldsprojektet, som de fleste oplyste fysikere tvivler på vil kunne fungere i sin nuværende form grundet tekniske ufuldkommenheder: "I den ene sag hæfter præsidenten sig ved tvivl; i den anden ignorerer han den," lød det. "I begge tilfælde går han imod den videnskabelige konsensus."

Se ESSAY næste side.

indflydelse på". Ministeren bliver nu spurgt, om han ville kommentere gengivelser i BERLINGSKE eller JYLLANDS-POSTEN, fordi han her har indflydelse på indholdet?

Sander bliver spurgt, om det er korrekt, at han mener, at UNESCO-kriterierne er rettet mod forholdene i den 3.verden og ikke i Danmark?

Ministeren bliver bedt om at kommentere, om den danske universitetsloven lever op til UNESCOs autonomikriterium?

Ministeren bliver også spurgt, om han lover at revidere den danske lovgivning, hvis UNESCO giver DM ret i klagerne? (Spm. 151-156 i Videnskabsudvalget)

Svarene forelå ikke ved redaktionens slutning.

'Magna Charta Libertatis Academicæ'

Den danske klage er delvis fremprovokeret af den engelske undersøgelse af frihedsgrader på europæiske universiteter, hvor Danmark landede på en lidet flatterende 21-plads ud af 23 nationer. Terrance Karran havde sammenlignet de lovmæssige frihedsbestemmelser med UNESCOs standarder. Videnskabsminister Helge Sander afviste straks undersøgelsen, som han kaldte 'en kunstig frihedsliste'.

Terrance Karran siger om den danske klage, at han ser frem til, at UNESCO følger op på sine anbefalinger, så der kan etableres nogle faktiske standarder "Magna Charta Libertatis Academicæ", som vil kunne beskytte de ansattes akademiske rettigheder og universiteternes autonomi.

Den danske klage ligger i forlængelse af en klage, som den australske universitetslærer-fagforening indleverede i maj 2006 til UNESCO. Her var klagen tredelt: Dels over manglende akademisk frihed, dels over de faktiske arbejdsbetingelser og dels over ændringer i universiteternes styringsstruktur.

jø

Underminering, redigering, syltning, undert

Videnskabsjournalisten Chris Mooney har lavet et katalog over de forskellige typer politis

Politiseret videnskab er ikke noget nyt fænomen, i lighed med interessen for paranormal udkants-'videnskab'. Men den har efterhånden antaget kriseproportioner i USA i takt med, at den moderne konservative bevægelse – og Bush-administrationen – gang på gang har vist sig parat til at fejlrepræsentere eller sågar opfinde sin egen "videnskab" med det formål at skævvride debatten i sager af fundamental betydning for nationen.

ESSAY: MOD-VIDENSKAB

Men hvad vil det sige at politisere videnskaben? Hvad tæller egentlig som "misbrug" af videnskaben i politisk øjemed? Min definition er som følger: Ethvert forsøg på uhenigtsmæssigt at underminere, modificere eller på anden vis gribe ind i den videnskabelige proces eller videnskabelige resultater ud fra politiske eller ideologiske hensyn. For at kvalificere som uhenigtsmæssige, skal sådanne indgreb være underminerende for videnskabens integritet ved at gøre den til blot endnu et værktøj i det politiske spil. Det kan næppe lade sig gøre at adskille videnskaben fuldstændigt fra det politiske, men der skal være en bufferzone, for at vi kan være sikre på, at videnskaben ikke på anden vis glider over i politik.

Hvad betyder det i praksis? Alt imens at debatten om politiseringen af videnskaben eskalerede under George W. Bushs første præsidentperiode, forsøgte nogle at **katalogisere** de forskellige typer af misbrug af videnskaben. Som altid ved sådanne øvelser, kan der være overlap mellem kategorierne. Ikke desto mindre ser det ud til, at der er flere forskellige problemer, der går igen.

At **underminere selve det videnskabelige**. Allerførst bør vi være på vagt over for dem, der vil lade hånt om den videnskabelige metode. Creationister (*troen på, at livet er skabt ved en guddommelig kraft igennem en særlig skabelsesproces, red.*) har f.eks. ofte fordømt Darwins evolutionsbegreb som "bare en teori"; men dermed har man forvekslet dagligdagsbetydningen af ordet "teori" med dets væsentligt mere specifikke videnskabelige betydning. I modsætning til den intuitive fornemmelse, skal den videnskabelige teori til stadighed kunne bekræftes af uvildige forskere, ligesom den skal kunne opnå bred accept i det videnskabelige samfund. Creationisternes argument er således undergravende i forhold til, hvad der grundlæggende kendetegner videnskabelig viden, idet man af ideologiske årsager forsøger at sætte spørgsmålstegn ved Darwins teori.

Ud over det totale angreb mod videnskaben kan der skelnes mellem to forskellige kategorier: Påvirkning af individuelle forskere eller videnskabelige processer samt forsøg på at modificere eller tilpasse videnskabelige resultater af politiske grunde snarere end på grund af videnskabeligt belæg. Til den første kategori hører bl.a. undertrykkelse, den målrettede indsats mod individuelle forskere, samt manipulation med processen.

Undertrykkelse. At sylte videnskabelige rapporter af politiske årsager udgør et fundamentalt angreb mod videnskabens integritet – videnskab er en proces, der kræver åbenhed, og som forsøger at afdække sandheder uanset konsekvenserne heraf. Talrige eksempler på dette fænomen er dukket op under George W. Bushs præsidentperiode – såvel som under tidligere præsidenter. Reagan-administrationen forhalede offentliggørelse af en rapport om syreregn, som var udarbejdet af regeringskontoret *White House Office of Science and Technology Policy*, fordi "rapporten" var kritisk over for administrationens passivitet i sagen.

Når syltning og undertrykkelse ikke får den ønskede effekt, kan de politiske aktører forsøge at **redigere** i endnu ikke offentliggjorte rapporter for at gøre indholdet mere spiseligt. Sådanne ideologidrevne rensningsaktioner er ligeledes krænkende for videnskabens integritet.

At besætte en rådgivende videnskabelig instans med ideologer er ét eksempel på den slags manipulation.

Indsats mod individuelle forskere. Vi ønsker selvfølgelig ikke, at vores forskere skal lære terrorister, hvordan man laver bomber eller kemiske våben. Men bortset fra i den slags ekstreme tilfælde kan det ikke retfærdiggøres, at man blokerer for almindelig videnskabelig udveksling. Indgreb af denne art går ud over integriteten i en forskningsproces, som indebærer at uafhængige forskere deler ideer i en åben søgen efter viden.

Politiske aktører bør aldrig, uden at det er rimeligt, forsøge at lukke munden på forskere og bestemme, hvad regeringsansatte forskere må sige, eller med hvem de må kommunikere. Endvidere bør man aldrig presse regeringsansatte forskere til at fremlægge konklusioner, som de i virkeligheden ikke accepterer eller tror på, eller på anden vis forhindre dem i at præsentere deres oprigtige videnskabeligt frembragte meninger. Under George Bushs administration overtrådte Det Hvide Hus' finanskontor denne regel, idet

man forsættigt ændrede i NASAs klimaekspert James Hansens videnskabelige arbejde med det formål at svække hans konklusioner.

Endelig skal nævnes, at et af de mest bekymrende fænomener (i min bog) drejer sig om angreb mod individuelle forskere med det for øje at bringe deres arbejde i miskredit. Legitime skandaler kan naturligvis forekomme i forskningen, og det er klart, at kritik har sin plads. Men den målrettede politiske indsats mod individuelle forskere forekommer ofte uden, at der findes belæg for videnskabelig uredelighed, hvorfor sådanne eksempler må betragtes som udtryk for chikane snarere end indsigt.

At manipulere med processen. Undertrykkelse af forskningen og den målrettede indsats mod individuelle forskere finder sted, hvor specifikke forskningsresultater går imod politiske holdninger. Men forskningsmisbrug kan også forekomme tidligere i den politiske debat i og med, at politiske aktører forsøger at styre *inputtet* i en forskningsproces med det formål at påvirke det endelige *output*.

At besætte en rådgivende videnskabelig instans med ideologer er ét eksempel på den slags manipulation. Et andet er, at lovgivere forsøger at ændre de videnskabelige regler, som regeringsorganer skal følge, for at opnå bestemte politiske resultater. I begge disse tilfælde undermineres forskningens integritet ved, at man af politiske årsager forsøger at manipulere med en videnskabelig undersøgelse og dermed påvirke udfaldet.

Når det drejer sig om at manipulere med forskningsresultater frem for forskningsprocessen, ser vi yderligere problemer:

Fejl og fejlrepræsentationer. Den enkleste og mest utvetydige videnskabelige forseelse er den forsættelige fejlrepræsentation, eller fremsættelsen af en påviseligt falsk påstand. George W. Bushs udsagn om, at der findes "flere end 60" embryonale stamcellelinjer, er

rykkelse, miskreditering, håndplukning, mod

sk misbrug af videnskaben, da han gennemgik George Bushs måde at omgås videnskaben på

et rammende eksempel. I denne kategori findes desuden den bevidste udeladelse, f.eks. at man citerer én gunstig undersøgelse i stedet for samtlige relevante undersøgelser vedr. et bestemt emne.

Mest udbredt er dog de bevidste *fejltrepræsentationer* eller *skævvridninger* af forskningsarbejde – hvad er i grunden kan betegnes som forsknings-spin. Den bevidste manipulation med forskningsresultater for at tækkes et bestemt politisk synspunkt kræver forskningens integritet ved at betragte dens konklusioner som politisk ammunition snarere end som nyttig information, der må vurderes i sin fulde sammenhæng.

Tag f.eks. den højt profilerede sag (diskuteret i min bog): Konservativ politikere har gang på gang fejltrepræsenteret resultaterne af en rapport fra 2001 udarbejdet af den højt agtede National Academy of Sciences om klimaforandringer. I rapporten diskuterer man flere steder på helt nøgtern vis nogle endnu uløste usikkerhedsmomenter i klimaforskningen. Ikke desto mindre bekræftes FN-klimapanelets robuste konklusion om, at det er sandsynligt (dvs. at undersøgelsen er behæftet med rimelig stor videnskabelig sikkerhed), at mennesker bidrager til stigende globale temperaturer. I hvad der kan ses som et klassisk tilfælde af fejltrepræsentation, har konservative politikere fremhævet usikkerhedsmomenterne, alt imens at de har ignoreret eller afvist de bekræftende konklusioner.

At fremhæve tvivl. (SE SIDE 23).

At støtte sig til yderstemmer. Blandt de hyppigste eksempler på, at man forsøger at skævvride forskningen, forekommer, hvor politikere *håndplukker eksperter*, hvis synspunkter er sammenfaldende med, hvad de har brug for at høre, selv i tilfælde hvor det store flertal af forskere mener noget andet. I stedet for at nøjes med at sortere i specifikke forskningsresultater, sorterer disse forskningsmisbrugere i selve ekspertisen.

Uenighed har en vigtig rolle i forskningen.

Men tanken om, at politikere skal støtte sig til videnskabelige yderstemmer for at retfærdiggøre deres beslutninger, giver ingen mening overhovedet. Beslutningsprocessen bør foregå efter den bedst mulige konsensusforskning og ikke den mest belejlige forskning, som politikerne kan finde, når det kniber.

I sine ekstreme tilfælde, overlapper yderkantsforskning med pseudovidenskab og kvaksalveri. Videnskabsfilosoffer har stridt og stræbt for at kunne opstille en klar grænse mellem videnskab og pseudovidenskab, og nogle har affærdiget hele projektet som et "pseudoproblem". Men vi kan med sindsro anvende termen "pseudovidenskab", så længe vi blot definerer den som dårlig videnskab, der er ført ud i ekstremerne.

Pseudoforskere fremsætter dårligt underbyggede eller påviseligt falske påstande og nægter at opgive disse, når de bliver stillet over for modbeviser. "Videnskabelig" creationisme og 2.0-versionen "intelligent design" er kanoniske eksempler på, hvordan de konservative har taget pseudovidenskaben til sig. Creationisterne og fortalere for intelligent design påstår, at de arbejder videnskabeligt, men virkeligheden er, at de stort set ikke gør andet end at sprede videnskabeligt lydende argumenter til forsvar for en bibelsk eller religiøs agenda. Om de overhovedet ville være i stand til at skifte mening på grundlag af videnskabeligt belæg, er tvivlsomt.

Uenighed har en vigtig rolle i forskningen. Men tanken om, at politikere skal støtte sig til videnskabelige yderstemmer for at retfærdiggøre deres beslutninger, giver ingen mening overhovedet.

A t fremstille en "modforskning".

Visse industrier og interessegrupper er gået så vidt som til at udforme strategier for at vælte et videnskabeligt konsensus synspunkt eller styre vidensudviklingen således, at det fremmer egne interesser. Med andre ord har man forsøgt at fremstille "forskning" udelukkende som et politisk værktøj til at opfylde deres mål uanset sandhedens beskaffenhed i øvrigt. Ofte har målet været at "fremstille" videnskabelig tvivl, for dermed at skabe uenighed, hvor der ingen er.

Det årtilange slagsmål om tobaksregulering gav særlig god anledning til fremstilling af modforskning. Tag f.eks. et casestudie fra tobaksindustriens annaler, der viser forskningsmanipulation. Dokumenter, der blev frigivet i forbindelse med et sagsanlæg i staten Minnesota, viser at Big Tobacco betalte en gruppe forskere hver i tusindvis af dollar for

at skrive breve til videnskabelige tidsskrifter som f.eks. *Journal of the American Medical Association*, *Journal of the National Cancer Institute*, og *Lancet*, hvori man forsøgte at så tvivl om resultaterne af en rapport lavet af miljøagenturet *Environmental Protection Agency* i 1992, som kobledede passiv rygning sammen med lungekræft. Det førte til anklager om, at industrien havde gjort "et systematisk forsøg på at forurene den videnskabelige litteratur", som det blev formuleret af Stanton Glantz, en fremtrædende ekspert i sundhedseffekter af passiv rygning fra University of California i San Francisco.

H oldninger klædt ud som videnskab.

Politikere skal ikke foregive, at deres rå politiske handlinger blot følger af videnskabelige realiteter. At henvise til et videnskabeligt grundlag for rene politiske beslutninger underminerer forskningen ved at behandle den som en kilde til post hoc retfærdiggørelse, snarere end som et værdifuldt input til beslutningsprocessen.

(Et særligt iøjnefaldende eksempel behandler jeg i min bog.) I maj 2004 valgte man i *Food and Drug Administration* (FDA), regeringskontoret for mad- og medicinkontrol, at se bort fra en klar anbefaling fra sine egne videnskabelige rådgivere (med stemmerne 23 mod 4) og nægtede at godkende håndkøbs salg af "fortrydelsespillen" Plan B. Flere kommentatorer fordømte beslutningen som et åbenlyst forsøg på at tækkes højreorienterede religiøse abortmodstandere, som havde lobbet imod godkendelsen.

Ironisk nok citerede man i FDA videnskabelige grunde til, at man havde valgt at ignorere forskningsverdenen. Man henviste til, at der angiveligt manglede data vedr. pillens virkning på de helt unge, selvom den slags data sjældent, om nogensinde, var blevet efterlyst ved andre godkendelse af andre produkter, og selvom der ikke var noget, der tydede på, at unge teenagere ville anvende pillen anderledes end ældre teenagere og voksne. Den slags misbrug af forskningen har haft alvorlige konsekvenser. Hvis pillen nemlig var blevet gjort nemmere tilgængelig, kunne den have forebygget uønskede graviditeter og dermed reduceret antallet af aborter.

Uddrag af *The Republican War on Science* af Chris Mooney (Basic Books, 2006).

Oversættelse: Martin Aitken

LÆSERBREV

FAOS: Uvederhæftig journalistik

FORSKERforum har i de seneste numre i kølvandet på Information bragt artikler, der beklikker vores hæderlighed som forskere. På det tyndest mulige grundlag hænges vi ud for at lade vores konklusioner bestemme af bidragyderne til vores forskningscenter. Og når vi ikke selv ønsker at bidrage til artikler, hvor konklusionerne i værste kampagnejournalistiske stil er skrevet på forhånd, bliver vi også mistænkeliggjort for det. Niveaueet er så lavt, at det ikke er umagen værd at forsøge at gendrive de mange påstande. Vi skal holde os til at korrigere en af de mest åbenlyse misforståelser, som artiklen bygger på.

Den mest absurde påstand i FORSKERforums omtale af FAOS er, at de bidragydende organisationer har krævet, at vi som ansatte ved det center, de delfinansierer, skal udnævnes til professorer.

De kanen ved det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Troels Østergaard Sørensen, afviser denne påstand og fremhæver, at ansættelserne ved FAOS foregår efter de gældende regler for Københavns Universitet. Alligevel fremturer redaktøren med sine forudfattede meninger uden at forholde sig til de faktiske kendsgerninger, der er, at vi har været ansat ved Københavns Universitet i 30 år. I næsten hele denne periode har det været på bevillinger, vi selv har skaffet hjem. Det har vi altid lagt åbent frem, fordi vi ærlig talt har været stolte over, at vi på den måde har sikret udviklingen af et videnskabeligt forskningsmiljø på et vigtigt samfundsområde. Men den eksterne finansiering ændrer ikke ved vores ansættelsesforhold, der på alle punkter har fulgt de gældende regler for VIP-personale på universitetet.

Redaktøren har så travlt med at hænge os ud, at han ikke har haft tid til at sætte sig ind i de faktiske forhold, og derfor er hans fremstilling da også præget af groteske misforståelser. Han skriver således, at vi med de bevillende organisationers hjælp sprang det almindelige karriereforløb over og gik lige fra

titlen som projektmedarbejder, forskningsleder og centerleder til titlen som professor ved Københavns Universitet. Han tilføjer, at det er helt usædvanligt, at vi på den måde helt har sprunget ansættelsen som lektor over. *Hvor har han dog det fra?* Når man ansættes på Københavns Universitet på eksterne midler, følger man nøjagtigt den samme karrierestige som de ansatte på almindelige bevillinger. Vi har da også efter behørig bedømmelse været ansat som lektor i en lang årrække. Efter de gældende regler er der mulighed for, at eksternt finansierede forskere kan ansættes som professorer. Den første forudsætning er, at bevillinggiverne har et ønske herom, og det er baggrunden for, at både DA og Industriens Uddannelsesfond har anmodet om – og ikke krævet – at vi ansættes som professorer. Den anden og afgørende forudsætning er, at et eksternt bedømmelsesudvalg vurderer, at de pågældende forskere er kvalificerede til et professorat, og det er præcist, hvad der skete i vores tilfælde.

Mere er der ikke i den historie. Vi har fået professortitlen, fordi vi har kvalifikationerne. Man kan ikke købe professorater på Københavns Universitet.

Redaktøren er så ivrig efter at hænge os ud, at han læser brevet fra DA, som fanden læser biblen.

Hvis han havde haft øjnene åbne, kunne han have set, at brevet faktisk er en lang understregning af, at FAOS' uafhængighed skal sikres. Det er derfor, DA forudsætter, at der bliver tale om en bred finansiering med midler både fra overenskomstbærende organisationer og Beskæftigelsesministeriet.

Og det er derfor, DA lægger vægt på, at FAOS fortsat er placeret ved Københavns Universitet og dermed underlagt de almindelige regler for forskningsvirksomhed ved en højere læreranstalt.

*Jesper Due, professor, fil. dr.
Jørgen Steen Madsen, professor fil. dr.,
FAOS, Sociologisk Institut, KU*

Svar: Lånte fjer

Due og Madsen nægtede at stille op til interview i FORSKERforum. De ville således gardere sig mod at skulle svare på kritiske spørgsmål. Nu kan man så studere deres forsøg på pressestyring i et langt læserbrev med en række aggressive mistænkeliggørelser, som kræver et par korrektioner, fordi de prøver at lægge et røgslør ud over sagens kerne:

FORSKERforum hævdede ikke, at der blev begået ulovligheder eller at 'gældende regler' ikke er overholdt. Proceduren forløb imidlertid i en gråzone, som peger på systemfejl eller systemhuller, som har principiel interesse: Magtfulde interesse-organisationer (Dansk Arbejdsgiverforening og CO-Industri) kunne købe sig til et forskningscenter under KU, uanset Due og Madsens påstand om, at bevillingsbrevet fra Dansk Arbejdsgiverforening faktisk skal læses som 'en lang understregning af, at FAOS' uafhængighed skal sikres' – hvor man lige så vel kunne hævde det modsatte: At de magtfulde interesseorganisationer gerne ville have et center under KU, som kunne smykke sig med universitetets troværdighedsstempel i stedet for at være en selvvejende institution ude i byen.

Helt ekstraordinært stillede interesseorganisationerne tilmed som betingelse, at navngivne forskere skulle opgraderes til universitetets højeste stillingskategori (professoratet) - og universitetet føjede sig såmænd for dette krav! Eksterne parter kan altså 'købe' sig til professorater på KU. Hvor er det uafhængige universitet, når magtfulde interesser med en pose penge kan diktere universitetets arbejdsfelter og titel- / ansættelsespolitik ad bagdøren?

Hvad angår Due og Madsens professortitler fra 2005, så betvivler FORSKERforum ikke, at de er professorable, bedømt efter gældende regler. Og hermed kunne sagen om deres titler såmænd være lukket.

Men de rejser selv titel-spørgsmålet ved at beskyldte FORSKERforum – og især understegnede – for at bedrive "uvederhæftig journalistik" når det i artiklen blev hævdet, at de foretog et karrierespring udenom lektoratet til professortitlen. Due/Madsen påstår nu, at de skam havde lektortitler, opnået "efter behørig bedømmelse".

Det er imidlertid ukorrekt: FORSKERforum har igennem aktindsigt på fakultetet konstateret, at påtog sig titler som "forskningslektor" i perioden 1998-2005, UDEN at have været igennem opslag og bedømmelse, som stillingsstrukturen ellers kræver. Selvdannelsen skete angiveligt med henvisning til, at de tilbage i 1989 havde søgt et ordinært lektorat og her var blevet positivt lektorbedømte, men måtte se sig overhalet af en anden ansøger. (Hvor målrettet titel-jagten var, fortælles ved, at de brugte deres 1989-lektorbedømmelse til at påtage sig en stillingsbetegnelse, som faktisk først blev oprettet senere (1993)).

FORSKERforums konstatering af, at de sprang lektortrinnet over, er derfor korrekt. Og udsagnet kan tilmed skærpes: De har smykket sig med lånte fjer.

Det er besynderligt, at dekanen bidrager med røgslør ved at foregive, at Due og Madsen skam havde universitetstitler som 'forskningslektorer' på deres cv., underforstået opnået efter de almindelige ansættelsesregler – på trods af, at dekanen må være vidende om, at der ikke foregik et opslag og en bedømmelse i 1998.

(Der går her ud fra, at dekanens argumentation opererer inden for de gældende universitetsregler og at dekanen ikke vil gøre røgsløret totalt ved at henvise til, at Due og Madsen havde lov til at selvudnævne sig, fordi lektortitlen ikke er professionsbeskyttet...).

Dekanens fortolkning er i strid med ansættelsesbekendtgørelsen. Men nogle bliver glade: Bliver FAOS-proceduren nemlig praksis, vil de, som (engang) er bedømt positivt lektorkvalificerede men som blev overhalet af en anden ved stillingsbesættelsen, herefter kunne titulere sig lektor på universitetet. Også selv om de kun har ansættelsesbrev på at være post.doc. eller deltidslærer.

Og de lektorer, som er bedømt professorable men uden at få stillingen, kan herefter titulere sig professor.

Journalist Jørgen Øllgaard

Sander ind i FAOS

Professorstillinger besættes normalt efter opslag. Der er dog særregler, som betyder, at opslag kan undlades, hvis en privat virksomhed stiller mindst halvdelen af lønsummen til rådighed for ansættelsen, jf. ansættelsesbekendtgørelsen §9. (S1502)

Sådan svarer videnskabsminister Helge Sander på et af flere folketingsspørgsmål om FAOS-sagen, hvor KU fusionerede centret med 100 pct. ekstern finansiering fra bl.a. DA og LO under KU og fulgte et sponsorkrav om at gøre Jesper Due og Jørgen Steen Madsen til professorer.

På det opfølgende spørgsmål, om det var i orden, når sponsorer (DA / LO) stillede krav om, at navngivne personer skulle opgraderes til professorer svarer Sander, at det alene er

rektor, som kan træffe beslutningen. Men at en bevillingsgiver har øremærket en bevilling til navngivne forskere kan være, fordi de har "de nødvendige forskningskompetencer". Det vil derfor være unødigt bureaukratisk, hvis stillinger i tilknytning til et sådant projekt skal oplås, siger ministeren (S1497).

Og på spørgsmålet, hvem der egentlig tog initiativ til at Due og Madsen skulle opgraderes til professorer fortæller ministeren, at Sociologisk Institut – og ikke fakultetet – har oplyst, at initiativet kom fra Due og Madsen selv, idet de "var enige om, at det var hensigtsmæssigt, hvis de to forskere blev ansat som professorer finansieret af eksterne midler". De fik derfor DA og LO til at skrive dette ind i bevillingsskrivelsen (S162).

Annonce

Forskeren som leder – ledelse af forskere – et nyt kompetencegivende kursus

Formålet med kurset er at kvalificere din ledelsesopgave i forskningsmiljøer. Kurset kan følges som enkeltstående kursus eller som valgmodul på Diplomuddannelsen i Ledelse (9 ECTS point) Kurset fokuserer bl.a. på:

- Ledelsesteorier og værktøjer
- Personlig ledelsesstil
- Ledelse af enkelte medarbejdere
- Ledelse af forskerteams
- Sammenhæng mellem organisatorisk kontekst og eget ledelserum
- Udviklingen i offentlig styrelses-tænkning

...☎ ring og hør nærmere på 3815 6668

www.dmefteruddannelse.dk

Hvis og hvis og hvis

George Hinge er lektorvikar. Lidt endnu. Nok engang venter han på bedømmelsesudvalgets a

En rigtig god Dom Perignon eller en beskeden Marc Hebrart? Det er sat på spil i væddemålet med svigermor.

Væddemålet lyder: *Får han den attråede lektorstilling eller ej?* Bliver det et ja, må han tage de store penge op af lomme for at indfri sit væddemål med svigermor. Bliver det et nej, stiller han sig helt tilfreds med, at hun betaler sin gæld i billigere dråber.

UNG FORSKER - STOPKLODSE

Ansøgningsfristen til den lektorstilling, som han allerede sidder i som vikar, udløber den 10. december, men endnu er der ikke kommet en afgørelse. Og om halvanden måned udløber **Georg Hinges** vikariatet på Klassisk Filologi på Institut for Sprog, Litteratur og Kultur på AU, så George Hinge bruger mange kræfter på at være stoisk og afventende. Det har han nemlig besluttet sig for, er den eneste farbare vej i et universitetsmiljø, hvor intet er givet for yngre forskere, og hvor han nu for syvende gang på ti år ikke ved, hvordan fremtiden vil forme sig.

"Nogle gange tænker jeg, at man enten skal være meget naiv eller meget uduelig til alt andet arbejde for at ønske at være på universitetet", siger George Hinge. Med et skævt smil. For selv om han trives med sit arbejde,

så er der også dage, hvor han spekulerer på, hvorfor han ikke bare ser sig om efter en ny karrierevej.

"Det er blevet sværere og sværere at arbejde i universitetsverdenen. Især for små fag som vores, hvor der ikke skal være ret store udsving, før vi bliver truet med nedskæringer. Generelt er universiteterne jo trængte, og skruen bliver hele tiden strammet, og det smitter naturligvis af på folks arbejdsglæde", påpeger han.

Alligevel er han ikke begyndt at kigge sig om efter andre karrieremuligheder. Det er forskningen, hans hjerte banker for. Naivt eller ej. Og sådan har det bogstaveligt talt altid været.

En anelse nørdet

"Hvis du havde spurgt mig som 12-årig, hvad jeg ville være, havde jeg garanteret sagt forsker", siger han med overbevisning, for alt, hvad han den gang kastede sig over, blev nøje gransket og nedskrevet.

Da han var 14, blev han med egne ord bidt af en gal sprogvidenskabsmand. På en af sine mange ture til det lokale folkebibliotek i Århus faldt han over nogle bøger om sammenlignende sprogvidenskab og indoeuropæiske sprog. Muligvis ikke præcis det logiske valg for en fyr i puberteten, og George Hinge havde da heller ikke så mange fortrolige snakke med vennerne om sin nye interesse.

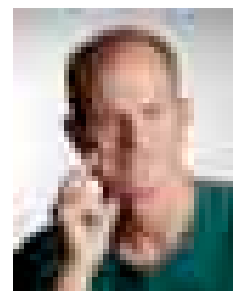
"Nah, jeg var nok lidt en enspænder den gang", griner han, og fortæller om det omhyggelige arbejde, han lagde i at skrive bøjninger og sammenligninger op på det ene ark papir efter det andet. Med mikroskopisk skrift. For at spare på papiret.

En anelse nørdet? Jo, det kan man sige, indrømmer han med et smil, men ser ikke det mindste nørdet ud, som han sidder der i solen med en kop te iført moderigtig t-shirt og hurtige replikker.

Det blev lidt anderledes, da jeg kom i gymnasiet og mødte andre, som også interesserede sig for sprog, pointerer han. Og svært var det ikke for gymnasieeleven at lære latin. Det meste havde han faktisk allerede snuset til, for da folkebiblioteket måtte give fortabt overfor den unge mands videbegærlighed, drog han bare videre til Statsbiblioteket, hvor der var bøger og tidsskrifter nok at tygge sig igennem.

Forskningens fordybelse

Hans vej var derfor givet, da han stod med studentereksamen i hånden. Universitetet skulle indtages. George Hinge kendte allerede de kringledede gange, for i 10. klasse havde han naturligvis bedt om at komme i praktik på lingvistisk institut. Og det var også der,

Nogle gange tænker jeg, at man enten skal være meget naiv eller meget uduelig til alt andet arbejde for at ønske at være på universitetet

George Hinge

han i første omgang havde forestillet sig at starte sine studier.

Men hans indtryk var, at de ikke havde så meget tilovers for historisk sprogvidenskab, og det ville jeg ikke undvære, siger forskeren, som derfor i stedet valgte den vej – så læste han i stedet sammenlignende sprogvidenskab ved siden af. Og elskede det.

"Jeg har aldrig kunnet forestille mig at have et almindeligt erhverv. Bankmand eller sådan noget. Det ligger ligesom ikke til mig. Jeg holder meget af at fordybe mig, og jeg kan blive høj af processen lige op til, at jeg skal aflevere et forskningsprojekt. I uger eller måneder op til lukker jeg mig næsten inde og lever i min egen verden. Det er ikke særligt omgængeligt for min mand eller venner, men det er den eneste måde, jeg kan arbejde på, siger forskeren.

Og manden har lært at leve med det. For George Hinge har en ph.d.-afhandling og to post.doc bag sig. Men selv om han er sidst i 30'erne har han aldrig haft en fast stilling.

Den usikre karrierevej tager energi

Da han i 1997 blev stud.mag. i klassisk filologi var der ikke ligefrem et hav af job at vælge imellem. Men han blev tilbudt en stilling som undervisningsassistent, og sagde tilfreds ja tak, fordi han gik og bryggede på en ansøgning til et ph.d.-projekt.

Projektet blev accepteret umiddelbart før, assistentjobbet udløb, så George Hinge kunne ånde lettet op. De næste tre år var skemalagte. Men allerede halvvejs igennem sådan et projekt begynder man jo at spekulere på: *Hvad nu bagefter?*

Han ved, at det er sådan, mange har det. Vi bruger enormt med kræfter på at tænke fremad hele tiden. For Hinges vedkommende endte det med muligheden for en amanuensis-stilling, efterfulgt af en stilling som adjunkt, en post.doc og nu senest en stilling som lektor-vikar.

"Når man ser på mit cv, så ser det jo ud

En karriere: George Hinge:

2007-: Lektorvikar, Afd. for Klassisk og Romansk, Institut for Sprog, Litteratur og Kultur, AU

2004-2007: Postdoc., Center for Retorik, Institut for Æstetiske Fag, AU

Forskningsprojekt: Det romerske brev. (georgehinge.com)

2002-2004: Adjunkt, Danmarks Grundforskningsfonds Center for Sortehavsstudier, AU

Forskningsprojekt: Herodot og skæbnerne. Læs mere på herodot.georgehinge.com

2001: Amanuensis, Institut for Oldtids- og Middelalderforskning, AU

1998-2001: Ph.d.-stipendiat, Institut for Oldtids- og Middelalderforskning, AU

Forskningsprojekt: Alkmans sprog (alkman.georgehinge.com)

1997: Undervisningsassistent, Institut for Oldtids- og Middelalderforskning, AU

1995-1997: Diverse gymnasievikarier i latin og oldtidskundskab

1991-1997: Stud.mag. i klassisk filologi, Institut for Oldtids- og Middelalderforskning, AU

og hvis

Udførelse. Universitetets karrieretrappe tapper energi

som om, det er gået slag i slag. Der er ikke nogen huller. Og det er da også gået godt. Men intet af det har været givet". Han vedgår gerne, at han har været heldig, trods alt. For han har fået mulighed for at brede sin kompetencer ud. Hans ph.d.-projekt var på græsk, hans post.doc. var på latin – og han måtte samtidig lære sig russisk for at kunne læse forskningslitteratur på originalsproget. Med andre ord kan han undervise i både græsk og latin og har derfor spredt sine muligheder ud.

Træt af sangen fra de ældre: 'Styrk dine kompetencer

"Som ung forsker handler det hele tiden om at tænke strategisk. Og der er mange, der er endnu bedre til det end mig", siger George Hinge, som både fra sig selv og kolleger ved, at det kan være en sand pestilens hele tiden at skulle være ude og tænke i kontakter, netværk og muligheder.

Af sammen grund er han ved at være en anelse træt af at høre ældre kolleger tale om, at unge forskere skal styrke deres kompetencer. Den generation, som sidder og formulerer kravene til, hvad yngre forskere skal kunne, er dem, der gik lige fra studiet og ind i et fast lektorat, dengang universitetet ekspanderede. Siden har der med mellemrum været indført stillingsstop: "Vi skal høre de ældre taler om, hvor vigtigt det er med international erfaring eller tværfagligt samarbejde. Min påstand er, at konkurrencen er hårdere i dag; yngre forskere i dag er kommet langt videre, end de ældre var i vores alder".

Men igen: Karriereløb sker ikke uden sværds slag.

Ekstra besværligt for kvinderne

Alt for mange potentielle forskere taber de dyster undervejs, mener han. Især kvinder:

"Der er mange stopklodser undervejs i en forskningskarriere. Hvis du ikke får penge til en ph.d, hvis der ikke er job, eller hvis du ikke formår at komme videre fra en adjunktstilling. Og mænd er bedre til hurtigt at få opbygget et spændende cv. Dels fordi vi er gode til at få selv små ting til at lyde af noget, dels fordi det ikke er os, der skal have barselsorlov undervejs, siger George Hinge.

Eksempler på kreative opgraderinger af et cv, kunne være uformelle venskaber, der kommer til at fremstå som ambitiøse forskningsnetværk, eller uafsluttede delprojekter, der bliver forstørret til at være en disputats, der er tæt på færdigskrevet. George Hinge trækker på skulderen.

"Jeg ved ikke helt om den slags eksempler er sjove eller snarere tragiske". Faktum er i hvert fald, at den besværlige vej mod en lektorstilling betyder, at man systematisk og støt

udskiller et helt køn, mener han.

Men også for mænd er den knoldede vej mod sikkerhed og forskning trang. Det tager pusten fra folk, at man hele tiden skal søge sit eget job. Der er adjunkter, som bruger en masse tid på at opbygge deres job, bare for at blive overhalet af udefrakommende, når de søger et lektorat.

Humanisternes stopklodser

Men selv når lektorstillingen ad åre endelig er landet, er der ikke frit løb mod forskningens åbne vidder. I hvert fald ikke hvis man er humanist.

"Det er et faktum, at de store puljer med penge ikke er åbne for os. De går til teknisk og naturvidenskabelig forskning. Og det er ikke fordi, jeg er misundelig på dem, det er mere et råb om, at man bør tilgodese flere sider af forskningen. Hvis politikerne mener noget med de skåltaler, de holder, hvor de siger, det er vigtigt, at der er mennesker, der forsker i græsk litteratur eller fransk sprog, så må de også sørge for, at det rent faktisk kan lade sig gøre".

Om han selv får mulighed for at kaste sig ud i nye forskningsprojekter, eller om sommeren skal gå med at tænke i helt andre muligheder, er som sagt endnu uvist.

Han har svært ved at forestille sig, hvad et andet job kunne være:

Det er jo identitetsskabende at være forsker og universitetsmenneske. Det er det, jeg er i andres øjne – og det er det, jeg føler mig som. Det ville være svært at skulle søge ind i gymnasieskolen eksempelvis. For det er jo ikke mig, som han forklarer. Han indrømmer også villigt, at det ikke er rart at gå og vente fem en halv måned på, om man er købt eller solgt.

"Man begynder jo nærmest at læse i kaffegrums. Eller når man ser en fra ansættelsesudvalget, begynder man at tolke på, hvordan de så ud. Kiggede han ikke lidt underligt på mig? Hvad betyder det mon"?

Samtidig er det sårbart at have sine forskningsresultater lagt frem for et ansættelsesudvalg i så lang tid.

"De skal anmelde hver eneste del af min forskning. Det er lidt som at skulle have kigget sin undertøjsskuffe igennem i offentlighed. Meget sårbart".

Snart vil han vide, om der var for mange hullede sokker i skuffen. Og så er det tid til at trække proppen af champagnen. Den billige. Eller den rigtig gode!

RUC: Ledelsens informationspligt?

"4,1 mio. under gulvtæppet", lød forsiden på FORSKERforum 214. Overskriften dækkede, at direktionen og bestyrelsesformand Dorte Olesen i flere måneder hemmeligholdt et positivt millionbeløb og dermed medvirkede til at dramatisere en spareøvelse. Når det hed sig, at fyringer ikke kan undgås, skete det på et misvisende grundlag.

I Folketinget blev videnskabsministeren så spurgt af SF'eren Jonas Dahl, om ledelsen ved at fortie de 4,1 mio. forbrød sig mod den skærpede informationspligt, som ledelsen har overfor de ansatte (jf. cirkulære om samarbejdsudvalg): "Information af samarbejdsudvalget skal ske så tidligt og med så passende indhold, at der kan gennemføres en grundig drøftelse heraf".

Ministeren siger, at den sag bør klares mellem parterne i henhold til arbejdsrettens regler herom. Hvis medarbejderne i Samarbejdsudvalget er utilfredse skal de klage skriftligt til ledelsen.

Men ministeren tilføjer oplysninger fra RUCs ledelse, der viser at FORSKERforums forsidehistorie var korrekt: At ledelsen kendte til 4,1 mio. allerede i december, men undlod at inddrage beløbet før i april.

Er Sander enig i over-detailstyring?

Universitetslederne har været overvillige til at gennemføre detailstyring ovenfra. Strategiplanen er derfor delvis en selvskabt plage, påstod professor Peter Harder (i FORSKERforum 214).

Det fremprovokerede folketingsspørgsmål fra Johanne Schmidt-Nielsen (Enhedslisten), som beder ministeren bekræfte Harders udlægning, nemlig at detailstyring af universiteterne ikke har været regeringens hensigt, men universitetsledelsens overfortolkning af politikernes ønske om strategier, rapportering, kontrakter osv.? (spm. 157).

Ministeren bedes samtidig oplyse, om han er enig i Harders ønske om, at strategilægning må reduceres til kun at vedrøre hvad der er nødvendigt udadtil og at det kun skal gælde for område, hvor instituttet skal foretage sig noget nyt af hensyn til samfundets krav? (smp. 158)

Der forelå ikke svar ved redaktionens slutning.

Sander fortsat tavs om Kina-strategi

Videnskabsminister er ikke meget for at uddybe sin Kina-forskningsstrategi fortæller et svar, som han har givet Benny Engelbrecht (S), der bad ministeren kommentere FORSKERforums artikel "Sander tavs om demokrati i Kina", som afslørede, at ministerens snak om frihedsrettigheder er gemt væk i seks liniers god vilje i Kina-planen, mens der ingen konkrete handlingsanvisninger findes.

Sander nøjes med et tomgangs-svar, ved kort og godt at sige, at han ikke kan genkende det billede, der tegnes i artiklen, herunder påstanden om, at Kina-strategien alene er drevet frem af erhvervsinteresser.

Men helt så let slipper ministeren ikke, for der er stillet yderligere spørgsmål:

- Sander bedes fortælle – som manual eller minimumskrav - hvad danske forsknings-institutioner konkret skal stille af krav til forskningsfrihed og borgerlige frihedsrettigheder overfor de kinesiske myndigheder.

- Sander bedes fortælle, om den danske regering vil bevilge penge til et professorat i menneskerettigheder i Peking, ligesom den svenske regering har planer om.

- Sander bedes fortælle, om Kinastrategien alene er rettet mod de erhvervsrettede teknisk-naturvidenskabelige områder eller hvilke samfundsvidenskabelige eller humanistiske områder, der eventuelt indgår. (Spm. 147149)

Der forelå ikke svar ved redaktionens slutning.

Skal humaniora beskyttes mod ubehagelige omgivelser?

Forskerforum bragte i sit maj-nummer et referat fra et møde om humanioras berettigelse og formål i Humanistisk Forum. Her er **Jesper Eckhardt Larsen** refereret for følgende: humaniora skal gøre kulturelle og historiske fænomener forståelige for nutiden. Dens almene dannelse skal give evnen til "at orientere sig, og give folk evnen til at sige fra og sige til." Humaniora spiller på mange baner: (...). Også den forskningspolitiske og erhvervspolitiske, som stiller krav om tilpasning gennem arbejdsmarkedspressen for at skabe 'innovationsområder' med oplevelsesøkonomi og bindestreks-fagligheder, hvor humanister gennem tilvalg af tværdisciplinære færdigheder på andre fagområder kan begå sig på et bredt arbejdsmarked. Og det pres er et markedskrav, som humaniora må føje sig for som bi-kvalifikationer uden at det indføres i humanioras grundfaglighed.

Ifølge taleren har humaniora altså en særlig evner til at skabe kritiske kandidater. Denne opgave er imidlertid truet af pres fra arbejdsmarkedet. Humaniora er derfor nødt til at give efter for dette pres, som dog ikke ellers må få nogen indflydelse på humanioras grundfaglighed.

De kritiske og kreative evner fremhæves også af **Birgitte Possing**: *Forskeren skal vende tingene på hovedet, og fungere som samfundets kritiske bevidsthed om sig selv.*

Det fremgår imidlertid ikke af referatet hvorfor humaniora skulle være særlig god til at vende tingene på hovedet – i forrige århundrede stod fysikken og matematikken faktisk for de mest hårrejsende opdagelser – eller frembringe en særlig kritisk bevidsthed.

Det må i hvert fald være en mindre del af samfundet der skal vendes på hovedet, hvis man skal tro HUMavisen ved Århus Universitet. Dette blad bragte i sit maj/juni nummer artiklen 'Private humanister' om humanisters beskæftigelse (Kjær, 2007). Heraf fremgik det, at 52 % af humanistiske kandidater fik job i den private sektor mens kun 16% gik til gymnasieskolen. Det fremgik også, at 17% ikke oplevede en faglig sammenhæng mellem deres uddannelse og job. Man manglede specielt kompetencer indenfor emnerne teknologi og marked: *Et flertal af de adspurgte fremhæver at deres uddannelse ikke i tilstrækkelig grad har givet dem kompetencer indenfor IT. Derudover efterspørger de mere forretningsforståelse.*

Ikke mærkeligt, for vi lever jo i et samfund, der både baseret på teknologi og fungerer som kapitalistisk markedsøkonomi. Da humaniora tilsyneladende ikke har noget at sige om disse emner (der jo er bi-kvalifikationer, som ikke skal indføres i humanioras grundfaglighed, har vi lige hørt), må der altså være en del væsentlige sider af samfundet,

humaniora ikke kan underkaste en kritisk analyse og vende på hovedet. For kritik forudsætter vel viden – helst forskningsbaseret – om de emner man kritiserer, således som **Frederik Stjernfeldt** så rigtigt fremhæver: *Men humanioras berettigelse er at højne respekten for argumenter og vidensbaserede påstande. Det gavner samfundet på mange måder.*

Hvis man på den ene side ikke vil benægte at vores kultur er præget af, at vi lever i en markedsøkonomi baseret på teknologi, og på den anden side vil fastholde at humaniora skal uddanne kritiske studerende, så må den logiske følge vel være at vi opdyrker disse to emner? Det synes der imidlertid ikke at være stemning for. I stedet opfattes humaniora som et i sig selv værdifuldt men truet område, der skal beskyttes mod de ubehagelige omgivelser. **Peter Harder** er citeret for følgende: *Når politikere og administratorer vælter tiltag ned over hovedet på os, som truer med at sabotere selve livsnerven i processen, så er det lederens opgave at stille sig et sted, hvor de på alles vegne går ind for at leve op til omverdenens forventninger – men bruger mindst halvdelen af deres kraft til at finde en måde at leve op til dem på, som gør mindst skade.*

Har Peter Harder overvejet om 'processen' måske er på afveje, om humanioras verdensbillede måske får mindre og mindre med virkeligheden at gøre, og om humanioras forskning derfor langsomt er ved at blive irrelevant for evnen til "at orientere sig, og (...) sige fra og sige til"? Måske er den demarkation af vidensområderne, som deltagerne i mødet synes at antage som nærmest gudgiven, ude af trit med virkeligheden? Måske har humanisterne kun sig selv at takke for det væmmelige pres fra omgivelserne?

Filosoffen Finn Olesen beskrev i 2002 den underforståede vidensopdeling der ligger bag ovenstående citater. *Det er en gammelkendt epistemologi hvor dannelsen er knyttet til individet, der opfattes som åndelig størrelse, løsrevet fra sit praktiske virke i samfundet: I lyset af dannelsesbegrebets individforståelse fastholdes en illusorisk afstand til de tekniske livsområder i en tid hvor børnehaverbørn leger og lærer med computere, og hvor universitetsforskere søger og glemmer på nettet. Det burde efter min mening være indlysende, at teknologi og menneskelig dannelse hører uløseligt sammen i et samfund som vort. Imidlertid sætter de fleste fremtrædende human- og samfundsvidenskabelige diskurser stadig teknologi og menneskelige samfund i polariserende årsagsvirkningsforhold. Som det er fremgået, synes den cartesiske arv at kunne legitimere denne adskillelse af ånd og hånd.* (Olesen 2002: 166).

Denne opfattelse leder til videnskabelig prostitution: for at få lov til at fremføre i det traditionelle humaniorakoncept sørger man for at lave tilstrækkeligt med bindestreks-uddannelser, som skaffer smør på brødet, men som man i øvrigt ikke vil besudle sine hænder med. Dette er ikke en holdbar situation. Man kan ikke drive god forskning på en fortrængning.

Humanioras problem er ikke en fjendtlig omverden men derimod dets egen halsstarke klyngen sig til en idealistisk verdensopfattelse. Det er derfor ikke pengemangel der bør få humaniora til at skifte spor men ren og skær videnskabelig nysgerrighed og re-delighed. Hvis menneskelig kultur faktisk er præget af samfundets teknologi og økonomiske organisering, så bør man da tage disse emner seriøst, forske i dem og begrebssette dem indenfor en humanistisk teoriramme, naturligvis med respekt for hvad andre fag i mellemtiden har frembragt af indsigt. Det at ændre sit genstandsområde er noget mange andre fag gør i disse år, ud fra en erkendelse at, verden hænger sammen på andre måder end vi troede. Det kommer der både bedre videnskab ud af og gladere forskere.

Og samtidig kunne man passende supplere humanioras traditionelle fokus på analyse med mere interesse for praktisk virke. Praksis er også et interessant forskningsområde!

Et sådant kursskifte vil være videnskabeligt velbegrunderet og det vil samtidig – uden ekstra anstrengelser – gøre vore kandidater mere anvendelige som arbejdskraft. Det vil være dejligt om man kunne nå en situation hvor det var humanioras grundfaglighed og ikke alt muligt påklitret tingel-tangel der var efterspørgsel efter.

I lyset af det standende opgør med 68'erne tør jeg næsten ikke henvise til de bestræbelser der fulgte i kølvandet på 68. På den ene side led de af store mangler såvel på det teoretiske som det metodiske område; almindelige videnskabelige normer syntes dengang ikke at gælde for nyomvendte marxister. Men på den anden side var de alligevel udtryk for en ægte erkendelsestrang vedrørende samspillet mellem kultur, økonomi og samfund. Måske kunne man starte med at si kernerne fra de avner vi producerede dengang?

Professor Peter Bøgh Andersen, Informations- og medievidenskab, AU.

Henvisninger:

Forskerforum (2008): Humanioras berettigelse og formål. *Forskerforum* no. 214 (maj 2008): 22-23.

HUMavisen (2008): Private humanister. *HUMavisen* no. 62 (maj/juni 2008): 8-9.

Olesen, Finn (2002). *Dannelse og teknologi*. I: M. B. Johansen (red): *Dannelse*, 146-167. Aarhus Universitetsforlag, Aarhus.

(Fra debatmøde på KU, FORSKERforum 214)

Replik fra Jesper Eckhardt Larsen:

Jeg kan være enig i, at for den moderne humanist skal intet menneskeligt være fremmed – således heller ikke hverken teknologi eller penge. Dog kunne man fra din side ønske en forståelse for, at verden – trods alt – stadigvæk er præget af kultur og af mennesker – hvad end disse to er for nogen størrelser? Altså: det koster omkring 60 kroner at betale en cafe latté og en croissant hos Bareso – hvis i har dem i Aalborg – så nogen skal jo betale de unge mennesker for at opretholde deres livsstil.

Måske kunne man mene – som jeg og andre har markeret i flere sammenhænge – at mennesket ikke lever af croissants alene. Mennesket er en sammensat skikkelse som både går i krig, elsker, dør, udtrykker sig, kort sagt lever et menneskeliv både med og uden penge og teknologi.

Det er meget tydeligt, at Peter mener, at de kompetencer – som man vælger at kalde det man får ud af en humanistisk uddannelse (det kunne også være indholdet, der var væsentligt, men det er det jo ikke på mode at mene) – ikke matcher en del af erhvervslivet (man fraregner behændigt museer, gymnasier, aviser, folkeoplysning, universiteterne selv, forfattervirksomhed, kritikervirksomhed, dvs. al den symbolanalytiske del af erhvervslivet – den del, der er i størst vækst). Dette er Peter ikke alene om. Der kom en rapport som skulle analysere hvad humanisterne kunne (kan findes på videnskabsministeriets hjemmeside) – og den fraregnede også bekvemt alle kerneområderne for humanisterne – den gik ud fra at den ca. 1/3 af en årgang, som fik job uden for deres kernekompetencer skulle “omskoles” – og på dette grundlag skulle hele uddannelsen laves om.

Hvordan ville et firma tænke om dette? “Vi har en kerneydelse – men en mindre del af vores afsætning kan også udfylde mere tra-

ditionelle roller.” Ja – humaniora har en kerneydelse – og den skal ingen (heller ikke Sander) efter min mening pille ved – den er faktisk i verdensklasse (KU blev rangeret nr 18 i verden for to år siden inden for netop humaniora – over de andre fakulteters placering) – *hvorfor i alverden skal man lave både forskning og uddannelse om når man har et verdensklasse produkt, der for langt de fleste studerende bliver helt centralt for den beskæftigelse de finder?*

Du tænker altså meget på de “stakler” (et mindretal!), der ikke finder en position inden for deres kerneydelse. Måske skulle man sortere dem fra, der har fået udvidet deres horisont enormt, men faktisk ikke orker eller vil dyrke det efter endt studium – jeg kender flere. De vil tjene flere penge, eller prøve noget andet – og det er gået fint for dem jeg kender. Og så er der den der om den “berømte humanist, der bliver taxachauffør” – det er – statistisk set – en myte – vi er nede i promille.

Hvad vil jeg sige? Humaniora har en kulturvidenskabelig og refleksiv kerneydelse som ikke skal ødelægges fordi et mindretal finder andre ansættelser. Dem, der finder andre ansættelser er typisk både omstillingsparate og ofte efterspurgt og her bliver din yndlings snak jo relevant: hvad kan de “ellers” bruges til. Men husk altså: vi taler om højt specialiserede og væsentlige bidrag til at vores samfund er som de er (den liste jeg skrev er for de professionelle – der er langt flere end dem, der har glæde af deres kendskab til humaniora på amatørbasis).

Nytten er ikke der hvor Peter ser den – nytten viser sig der hvor jeg peger hen: i kulturdebatten – som holder vores samfund åbent og refleksivt – i modsætning til mange andre samfund som har et underskud af selvkritik og refleksion over sin kultur....

I stedet for at fjerne humaniora fra Danmarks båndbredde kunne man tværtimod ønske mere humaniora til flere lande i verden. Der er brug for mere humaniora i Japan (refleksion over fortiden), Kina (refleksion over politiske forhold), Indien (refleksion over et ansvar som atommagt) og Afrika (en refleksion over at bevare sig selv trods kolonialismens lange skygger)...

Dette er nok mere perspektivrigt, i stedet for at redde vores store og ret velfungerende humanistiske scene; det går jo så godt for humaniora i Danmark, at man begynder at spørge om ikke den form for selvrealisering er for dårlig for skatteydernes penge (*det er lidt sjovt – selvrealisering er godt for erhvervsfolk, men dårlig for humanister – hvad er egentlig grunden til det? Yder en selvrealiseret humanist som folkeuniversitetslærer eller PR-kvinde ikke noget til samfundet? Eller er det kun i USA at universitetet skiltes med selvrealisering som noget, der sælger billetter?*)

Kære Peter: Du er forelsket i din egen metier, men lad verden være åben – ikke mindst for de nye generationer. Og jo – teknologi er fantastisk – men er det væsentligt i den store sammenhæng om de nye tekster skrives i Word – på en Blog – i et chatforum eller som tekst til en rap sang? *Er det ikke netop humanisten som uanset genre formår at se på INDHOLDET – og hverken hvad forfatteren TJENTE ved at skrive dette – eller på hvad for et MEDIE – dette udkom i???*

Hold op med din selvforelskelse og se at verden er: fortid, nutid, islam, konfucianisme, eksistentialisme, kristendom, teologi, aviser, tekster, filosofi, gode analyser, pengemagnater, fattige, tiggere, horere, side-ni-piger, glæder, sorger, eller med andre ord: mennesker der lever. Fri os fra tekno-monetarismen!

Jesper Eckhardt Larsen, DPU

Hovsa: 'En enkeltstående fejlekspedition'

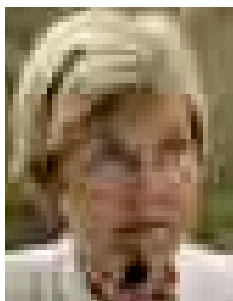
Folketinget og FORSKERforum holdt for nar: Måtte vente 17 måneder på aktindsigt – og først klage til Ombudsmanden gav resultat

Folketingets Videnskabsudvalg og FORSKERforum er holdt for nar i 17 måneder. Så lang tid gik der nemlig før Videnskabsministeriet gav aktindsigt i 9 ministeriers høringssvar til lovforslaget om universitetsfusionsloven i januar 2007. Og aktindsigten blev først bevilget, da FORSKERforum klagede til Ombudsmanden.

HOVSA-SAGSBEHANDLING

Nu hedder det sig pludselig, at der var tale om "en enkeltstående fejlekspedition", da brevvekslingen med de 9 ministeriers høringssvar ikke blev bevilget. Og hovsa, så fik FORSKERforum aktindsigt d. 6. maj 2008 – efter at have søgt aktindsigt d. 15. januar 2007. Og det siger sig selv, at indholdet af de ni høringssvar er uaktuelt, for universitetsfusionsloven blev vedtaget i mej 2007.

Med frigivelsen af den eftersøgte aktindsigt prøver ministeriet at slippe ud af en påtale fra Ombudsmand – hvilket i første omgang lykkedes, for Ombudsmanden har markeret, at sagen herfra betragtes som afsluttet. Han vil altså ikke forholde sig til dens principielle aspekter.

Pinligt, pinligt for Videnskabsministeriet

Marianne Jelved

Formanden for Folketingets Forskningsudvalg **Marianne Jelved** siger: "Det er pinligt, at ministeriet ikke kan servicere udvalget og pressen på en ordentlig måde. Det er pinligt, at man begrunder det lange forløb med 'en enkeltstående fejlekspedition', for så svært kan det heller ikke være", siger hun.

Styrelse og ministerium forhalede i syv måneder

Ved Folketingets lovbehandling af loven forhalede Universitetsstyrelsen, at FORSKERforum fik aktindsigt i de 9 høringssvar, som var interessante for offentligheden, fordi de kunne fortælle, hvilke krav ministerierne stillede til indfusioneringen af deres sektorforskningsinstitutioner under universiteterne.

Universitetsstyrelsen ville heller ikke udlevere høringssvarene efter at lovforslaget var fremsat d. 31. januar 2007. Offentlighedsloven er ellers sådan indrettet, at ministerier kan

holde dokumenter tilbage, hvis de er lovforberedende. Men når et lovforslag så er fremsat, skal der gives aktindsigt.

En klage til Ombudsmanden førte ikke noget med sig. Ombudsmanden ville nemlig ikke realitetsbehandle klagen, fordi FORSKERforum ikke havde fået endeligt afslag på aktindsigts-anmodningen i Universitetsstyrelsen. Ombudsmanden vil nemlig ikke realitetsbehandle sager, før de relevante myndigheder har færdigbehandlet sagen, inklusive klager.

Da der så endelig kom et endeligt afslag et halvt år efter aktindsigts-anmodningen (svar d. 18. juli 2007) måtte FORSKERforum tilmed vente en måned på klagebehandling i Videnskabsministeriets departement (svar d. 25. august). Ikke uventet bakkede ministeriet helt op om afslaget fra Universitetsstyrelsen, som i øvrigt har samme post-adresse som ministeriet....

Også hemmeligt for Videnskabsudvalget

Herefter var der egentlig fri bane for, at Ombudsmanden kunne behandle FORSKERforums klage. Men også Folketingets Videnskabsudvalg var blevet nægtet indsigt i de 9 høringssvar under lovbehandlingen, og da Ombudsmanden ikke tager sager, som er til politisk forhandling i Folketinget, måtte Ombudsmanden have klar bane herfra. Ombudsmanden spurgte i november 2007 og i januar 2008 kom der så klar bane herfra.

FORSKERforum kunne klage og klagede over sagsbehandlingstiden, over uretmæssige begrundelser for afvisningen af aktindsigt samt over mangelfuld sags-gennemgang fra Universitetsstyrelsen / Videnskabsministeriet.

Ombudsmanden bad så i januar om Videnskabsministeriets udtalelse og det er den, som nu foreligger med det højest overraskende resultat, at aktindsigten pludselig er bevilget.

'Beskyttelse af den politiske beslutningsproces

Begrundelsen for den pludselige frigivelse er angiveligt, at der skete "en enkeltstående fejlekspedition" i forbindelse med omorganiseringen af i maj 2006, således at de 9 høringssvar ikke blev frigivet. Det fremgår ikke af ministeriets svar, hvornår og hvem der foretog fejlekspeditionen. Det fremgår heller ikke, hvordan en fejlekspedition først kan passere gennem embedsmænd i Universitetsstyrelsen og derefter i Videnskabsministeriet.

Men det fremgår, at FORSKERforum gives aktindsigt nu, fordi hemmeligholdelse er blevet mindre vigtig med tiden. Men ministeriet fastholder principielt, at offentligheden ikke har ret til aktindsigt i lovarbejdet af hensyn til beskyttelse af den politiske beslutningsproces. Det kunne forstyrre den politiske beslutnings-

proces, hvis pressen kunne se, hvilke ministerier, der havde fået imødekommet deres krav til loven, hvorved "de interne overvejelser i regeringen ville blive blotlagt".

Begrundelse: Statsadministrationen "et kollektiv"

Om den langsommelige sagbehandling anføres en indirekte begrundelse: At systemet vurderede, hvorvidt hele statsadministrationen i forvaltningsmæssig forstand var at betragte som "et kollektiv", dvs. at de ni ministerier, Universitetsstyrelsen og Videnskabsministeriet er at betragte som samme myndighed af "hensyn til den politiske beslutningsproces" i Regeringen. Og det fremgår tilmed at styrelsen og ministeriet er del af samme "koncern".

FORSKERforum har bedt Ombudsmanden om at realitetsbehandle klagen, herunder det statsretlige aspekt.

Ministeriet: Styrelsen har jo beklaget ...

Og hvad angår Universitetsstyrelsens og Videnskabsministeriets langsommelige sagsbehandling klagede FORSKERforum over, at der gik 5 måneder og tre dage, før Universitetsstyrelsen udfærdigede et endeligt afslag (fra 15. januar til 18. juli).

Den klage mener Videnskabsministeriet er afhandlet, idet Universitetsstyrelsen har beklaget "den lange sagsbehandlingstid".

Og så svarer Videnskabsministeriet, at det skam kun tog ministeriet 37 dage (fra 20. august til 25. september) at besvare FORSKERforums klage over Universitetsstyrelsens forhaling af sagen.

FORSKERforum har bedt Ombudsmanden om at realitetsbehandle klagen over sagsbehandlingstiden.

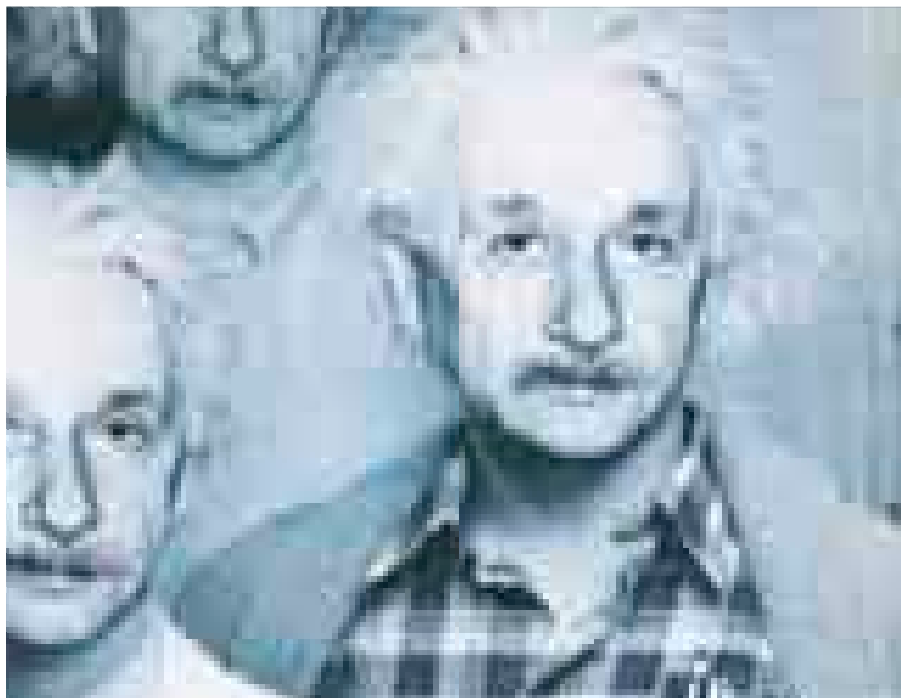
Hemmeligheden: Miljøministeriets og Fødevarerministeriets ønsker

Aktindsigten fortæller bl.a. at Miljøministeriet og Fødevarerministeriet ville have, at "myndighedsbetjening" skulle skrives ind i fusionslovens formålsparagraf på lige fod med forskning, uddannelse og formidling. Begrundelsen skulle være, at alle universitetets opgaver bør indgå ligeværdigt i samme paragraf.

Disse formuleringer kom imidlertid ikke ind i loven, hvor der i stedet en tillægsparagraf 2a, hvori der står, at universiteterne "med grundlag i sin forskning kan udføre opgaver for vedkommende minister efter aftale med denne".

De to ministeriers ønsker til formålsparagraffen blev formentlig ikke imødekommet, fordi det ville være meget drastisk og enestående i verden, hvis "myndighedsopgaver" blev en del af universitetets hovedopgaver.

jø

CV: Og så opdagede jeg dna

CV'er er påfuglehannens pusten sig op. Men det er ikke helt risikofrit, konstaterer den engelske professor Tim Birkhead

Der er perioder, hvor det føles som om, at jeg ikke bestiller andet end at læse og skrive anbefalinger og cv'er. I den endeløse jagt på stillinger er det ved curriculum vitæ (bogstavelig betydning *livshistorien*), at førstesortering finder sted.

ESSAY: BLUFF

Det, der kan gøre mig lidt betænkelig, er, når jeg befinder mig i en situation, hvor jeg kender den person, der har skrevet cv'et, og hvor jeg samtidig fornemmer, at det ikke helt er i overensstemmelse med virkeligheden. At skrive cv handler jo selvfølgelig om at slå på tromme for sig selv, bare ikke for højt eller for lavt, hvilket jo kan være en svær balancekunst. Jeg har set begge modeller, og jeg må sige, at overdriivelse virker til at være en udpræget maskulin beskæftigelse, en slags seksuel udvælgelse ført ud i praksis. Det er ikke ment som en undskyldning, det er bare en observation. Cv'et kan være det litterære svar på påfuglehannens hale, men til forskel for den kan det nemt overdrides eller sågar være et falsum. Hos hanner er det selvfølgelig typisk mere beskedent.

At man ligefrem opdiger, sker, så vidt jeg kan bedømme, forholdsvis sjældent. Men at man digter videre på en sandhed, er til gengæld ret udbredt og kommer mest til udtryk ved, at der går inflation i trivialafdelingen. Som oftest puster man en banal begivenhed op til noget mere betydeligt. Således kan en uformel præsentation på 5 minutter ved et eller andet mindre lokalarrangement pludselig tage sig ud som en plenumpræsentation ved en større international konference.

Det er ikke helt risikofrit at pumpe cv'et på den måde. Det kan godt virke efter hensigt i det tilfælde, at et ud-

valgsmedlem ikke på forhånd har kendskab til kandidaten, men før eller senere risikerer man at løbe ind i nogen, der gør, og det kan være endog meget skadeligt. Det store problem melder sig, når der blandt flere kandidater er nogle, man kender, og nogle man ikke kender, og hvor man så må tage det, sidstnævnte skriver, for gode varer.

Det er også vigtigt at tænke på, at cv'et stilistisk set kan variere mellem discipliner. Naturvidenskabsfolk skriver typisk meget nøgterne, objektive og funktionsbestemte cv'er. Hvorimod humanister ofte er mere reflekterende. En kunstnerkollega bad mig engang om at læse sit cv igennem; til at begynde med virkede det vidunderligt lærd, fuldt af imponerende ord og dybe tanker. Men da jeg endelig fik knækket koden, hvorved budskabet var formuleret, var der ikke en eneste sætning, der gav mening.

Den omtalte kollega havde jo ikke begået noget kriminelt, og der var heller ikke tale om et røgslør. Men da jeg fortalte ham, at jeg (som videnskabsmand) oplevede det som fuldstændig uforståeligt, blev han meget forbavset og sagde, at netop den stil var normen. Det kan selvfølgelig godt være, han havde ret, men jeg kunne ikke lade være med at tænke på Alan Sokal's berømte fupartikel, der blev optaget i tidsskriftet *Social Text* (1996). Måske er humanister bedre i stand til at dechifrere kollegaernes cv'er, men ville det ikke bare være nemmere, hvis de skrev sådan, at alle kunne forstå det?

Foruden indholdet kan man udlede en hel del af måden, cv'et er sat op på. Den omfangsrige tekst med bittesmå margener, som med 9 pkt. skrift helt ned i detaljen dokumenterer hver eneste tanke, kandidaten nogensinde har gjort sig, er som regel

et dårligt tegn – medmindre altså, at man leder efter en, der ikke er rigtig klog. Det er heller ikke godt med det sparsomme cv i Comic Sans, da det slet ikke virker seriøst. Times Roman er et sikkert valg, det gængse, om end ikke ligefrem bemærkelsesværdige, hvorimod Helvetica (især i fed skrift) altid lugter lidt af fascisme.

Når man har lavet den første sortering på grundlag af cv'et, går man videre til anbefalingerne. Ligesom mange akademikere er jeg dog noget skeptisk med hensyn til deres brugbarhed. Politisk korrekthed og genomsigtighed har forvandlet anbefalinger fra at være noget nyttigt til en slags selskabsleg, hvor det gælder om at kunne læse mellem linjerne. Selv den varmeste anbefaling kan være konstrueret til at føre en bag lyset. F.eks. var der en ph.d.-studerende, jeg kendte, som havde meget flotte anbefalinger fra to meget anerkendte forskere. Først senere, da projektet kom i gang, blev jeg klar over, at vedkommende ingen kontakt havde haft overhovedet med de pågældende. Anbefalinger, der bygger på den fejlsluttelse, at man ubetinget bør støtte enhver studerende fra sin egen institution, er et evigt problem.

Den uopfordrede anbefaling oplever man kun sjældent, men en gang imellem er der nogen, der føler, de må indsende anbefalinger, selv om de ikke er blevet bedt om det. Som regel sker det i de tilfælde, hvor kandidaten føler, han eller hun har brug for lidt ekstra hjælp. Men ikke altid.

Selv husker jeg et tilfælde, hvor kandidaterne til en forskerstilling på et bestemt institut var indkaldt til samtale over et par dage, og så gik der yderligere nogle dage med at nå frem til enighed. Pludselig, da beslutningen endelig var truffet, modtog vi en uopfordret anbefaling fra institutlederen til en af kandidaterne, som vi her kan kalde X.

Helt uden antydning af politisk korrekthed, stod der, at X under ingen omstændigheder måtte få tilbudt stillingen, og at X helst ikke skulle ansættes ved noget universitet overhovedet. Der fulgte ingen forklaringer, og jeg var i vildrede med hensyn til, hvad der kunne være i vejen med den pågældende kandidat.

Mens jeg sad og læste brevet igennem endnu en gang og forsøgte og få rede på, hvad der kunne give anledning til et sådant brev, ringede telefonen. Til min bestyrtelse var det X, som lige ville høre, om han havde fået jobbet. Heldigvis havde vi allerede besluttet os for at tilbyde stillingen til en anden.

Tim Birkhead er professor i adfærdsokologi ved University of Sheffield, UK

Kilde: Times Higher, 17 april 2008
Oversættelse: Martin Aitken

Ferie skal tages alvorligt

Træk stikket ud i flere uger i træk, og lad være at gøre ferietiden til et projekt som stresser, lyder råd fra psykolog

I sin ferie skal man trække stikket ud, og undgå stressende forpligtelser og overplanlægning. Især hvis man føler sig stresset, slidt ned eller udbrændt.

Ferie skal være for sjov, men planlægningen skal tages meget alvorligt, konstaterer psykolog **Pernille Rasmussen**, som har forsket i arbejdsmarkomani og stress. Der skal flere ugers sammenhængende ferie til, før man er restitueret.

Grundlæggende handler det om at gøre noget, som gør én glad, hvis ferien skal bringe en oven på. Men det viser sig paradoksalt nok, at rigtig mange må sygemelde sig med stress efter sommerferien. Fordi ferien aldrig blev det åndehul, de havde håbet på. Kroppen og hjernen fik ikke mulighed for at restituere sig – måske tværtimod.

Mange starter nemlig ferien med et væld af projekter. Familien i alle dele af landet skal besøges, garager skal bygges, vægge skal males, huller lappes og så skal man måske også lige kigge på det projekt, som man for alvor skal i gang med efter ferien.

Undgå stressfaktorer og ansvar

Psykologen ryster på hovedet. Den adfærd dur slet ikke.

“Det er vigtigt, at ferien er det modsatte af arbejde. Sådan er det for alle, men især for folk, der føler sig stressede eller udbrændte. Det betyder, at man for eksempel ikke skal planlægge en ferie, hvor der er en masse logistik, der skal gå op”, siger psykologen og har et eksempel med en vandreferie i Sverige klar.

“Det kan lyde rigtig afstressende at vandre i fjeldet, hvor der er stille og tid til fordøjelse. Men skal man af sted på sådan en ferie, så skal man pakke, så man både har forudset dage med regn og sol. Man skal have styr på transporten, en rute at gå, og steder at sove. Og faktisk er det ikke godt for en stresset person at skulle sove et nyt sted hver nat. Derfor kan det, der skulle være en tur, hvor man blev ladet op, let blive til en rigtig stressende oplevelse”, pointerer hun.

“*Less is more*, når man er stresset og skal holde ferie”.

mef